

АНЕКС ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Деловодни број: 405 од 15.9. 2023.

ПАНЧЕВО

Садржај

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ.....	3
2. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА.....	5
3. ДОПУНЕ ПРАВИЛНИКА О ПРОГРАМУ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА (ДИГИТАЛНИ СВЕТ).....	7
4. СНА ВРЛИНЕ И ВРЕДНОСТИ КАО ЖИВОТНИ КОМПАС.....	14
5. ПРОЈЕКАТ „КВАЛИТЕТНО ОБРАЗОВАЊЕ ЗА СВЕ“	15
6. ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА СРПСКИ КАО СТРАНИ ЈЕЗИК СА СТАНДАРДИМА.....	20

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Анекс школског програма се доноси због измена правилника на основу члана 67. ст. 1. и 5. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19, 6/20 и 129/21), Министар просвете доноси ПРАВИЛНИК о измени и допунама Правилника о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања. У Правилнику о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 10/17, 12/18, 15/18, 18/18, 1/19, 2/20, 16/22 и 1/23 – исправка), део: „ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА”, замењује се новим делом: „ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА”, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део. Овај правилник ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије – Просветном гласнику”, а примењује се почев од школске 2023/2024. године. Број 110-00-105/2023-04 у Београду, 21. августа 2023. године.

<https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/viewdoc?uuid=c884f1c8-5999-4049-8f3a-b1077129ac97&actid=1009605&doctype=og>

Такође у Анекс улази програм наставе и учења за предмете Дигитални свет за четврти разред основног образовања и васпитања, а који ће се примењивати од школске 2023/2024. године. На основу члана 67. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19, 6/20 и 129/21), Министар просвете доноси ПРАВИЛНИК о допуни Правилника о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања. Број 110-00-5/2023-04 у Београду, 13. фебруара 2023. Године.

<http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/viewdoc?uuid=5fa4f742-e23b-4499-948a-4d0a616d8e70&actid=1000635&doctype=og>

Према смерницама Министарства просвете, науке и технолошког развоја од школске 2023/2024.године ученици ће моћи бирати слободну наставну активност „Врлине и вредности као животни компас“ од петог до осмог разреда. То су два програма која су по садржају иста али са делимично различитим исходима, први је за ученике 5. и 6. разреда, а други захтевнији за ученике 7. и 8. разреда.

Смернице за рад наставник може наћи у Општем упутству за остваривање свих СНА као и у упутствима која иду уз ова два програма која су детаљнија и изражавају њихове специфичности на следећим страницама ЗУОВА:

<https://zuov.gov.rs/obrazovno-vaspitni-rad/>

<file:///C:/Users/Josip/Downloads/%D0%92%D0%A0%D0%9B%D0%98%D0%9D%D0%95-%D0%98-%D0%92%D0%A0%D0%95%D0%94%D0%9D%D0%9E%D0%A1%D0%A2%D0%98-%D0%9A%D0%90%D0%9E-%D0%96%D0%98%D0%92%D0%9E%D0%A2%D0%9D%D0%98->

[%D0%9A%D0%9E%D0%9C%D0%9F%D0%90%D0%A1-%D0%97%D0%90-5.-%D0%98-6.-%D0%A0%D0%90%D0%97%D0%A0%D0%95%D0%94%20\(3\).pdf](#)

[file:///C:/Users/Josip/Downloads/%D0%92%D0%A0%D0%9B%D0%98%D0%9D%D0%95-%D0%98-%D0%92%D0%A0%D0%95%D0%94%D0%9D%D0%9E%D0%A1%D0%A2%D0%98-%D0%9A%D0%90%D0%9E-%D0%96%D0%98%D0%92%D0%9E%D0%A2%D0%9D%D0%98-%D0%9A%D0%9E%D0%9C%D0%9F%D0%90%D0%A1-%D0%97%D0%90-7.-%D0%98-8.-%D0%A0%D0%90%D0%97%D0%A0%D0%95%D0%94%20\(2\).pdf](#)

Наша школа је ушла у пројекат „Квалитетно образовање за све“ и акциони план имплементирамо у школски програм.

Предмет Српски као страни језик намењен је ученицима страним држављанима који трајно или привремено бораве на територији Републике Србије. Међу тим ученицима постоје изразите разлике у степену познавања језика окружења или неког другог језика осим свог матерњег, који је често фонетски, фонолошки, морфолошки, синтаксички, семантички и стилски веома различит од било ког другог страног језика. Стога је Програм наставе и учења Српског као страног језика конципиран према годинама учења језика, а не по разредима, што омогућава прилагођавање програма реалним потребама и предзнањима ученика, као и темпу и обиму напредовања у учењу. Ученик који је страни држављанин може да изабере овај програм али није у обавези. Програм наставе и учења Српског као страног језика остварује се у складу са Правилником о програму наставе и учења за предмет Српски као страни језик („Службени гласник РС – Просветни гласник”, број 11/19).

Правилник са стандардима се може наћи и на следећем линку:

<https://zuov.gov.rs/srpski-ka0-strani-jezik/>

2. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик _____ језик ¹	5	180	5	180	5	180	5	180
2.	Српски језик као нематерњи ²	2	72	2	72	3	108	3	108
3.	Страни језик	2	72	2	72	2	72	2	72
4.	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
5.	Свет око нас	2	72	2	72	-	-	-	-
6.	Природа и друштво	-	-	-	-	2	72	2	72
7.	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72

8.	Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
9.	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108
10.	Дигитални свет	1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО: А		20-22*	720-792*	21-23*	756-828*	21-24*	756-864*	21-24*	756-864*
Ред. број	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ								
1	Верска настава/ Грађанско васпитање ³	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Матерњи језик/говор са елементима националне културе ⁴	2	72	2	72	2	72	2	72
3.	Српски као страни језик ⁵	2	72	2	72	2	72	2	72
УКУПНО: Б		1-3*	36-108*	1-3*	36-108*	1-3*	36-108*	1-3*	36-108*
УКУПНО: А + Б		21-23*	756-828*	22-24*	792-864*	22-25*	792-900*	22-25*	792-900*

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни предмети и изборни програми

Ред. број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	21-23*	756-828*	22-24*	792-864*	22-25*	792-900*	22-25*	792-900*
2.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
3.	Додатна настава					1	36	1	36
4.	Настава у природи**	7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње	
Ред. број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36

2.	Ваннаставне активности ⁶	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
3.	Екскурзија	1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње	

1 Назив језика националне мањине у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

2 Реализује се у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

3 Ученик бира један од понуђених изборних програма.

4 Ученик припадник националне мањине који слуша наставу на српском језику може да изабере овај програм али није у обавези.

5 Ученик који је страни држављанин може да изабере овај програм али није у обавези. Програм наставе и учења Српског као страног језика остварује се у складу са Правилником о програму наставе и учења за предмет Српски као страни језик („Службени гласник РС – Просветни гласник”, број 11/19).

6 Школа реализује ваннаставне активности у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта.

* Број часова за ученике припаднике националних мањина

** Настава у природи организује се у складу са одговарајућим правилником.

3. ПРАВИЛНИК О ДОПУНИ ПРАВИЛНИКА О ПРОГРАМУ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Назив предмета **ДИГИТАЛНИ СВЕТ**

Циљ **Циљ** наставе и учења предмета Дигитални свет јесте развијање дигиталне компетенције ученика неопходне за комуникацију, сарадњу и развијање основа алгоритамског начина размишљања.

Разред **Четврти**

Годишњи фонд часова **36 часова**

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		
– промени величину и боју текста, подебља га, искоси и подвуче у програму за обраду текста; – исече, копира и налепи исечени/копирани текст на одговарајуће место у програму за обраду текста;	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	Селектовање и основно форматирање текста (величина и боја слова, подебљавање, искошавање и подвлачење текста). Селектовање, копирање/исечање и лепљење текста.

<ul style="list-style-type: none"> – уметне слику у текст, дода јој оквир и позиционира је на жељени начин у односу на текст у програму за обраду текста; – активно учествује у наставном пројекту чији продукт представља граматички коректан текстуални документ намењен познатој публици који садржи слике са текстуалним објашњењима и информације које су пронађене на интернету; – активно учествује у наставном пројекту којим се промовише безбедно и одговорно понашање приликом коришћења интернета; – сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности из свог задужења; 		<p>Уметање слике у текст, додавање оквира, позиционирање слике у односу на текст.</p> <p>Креирање и уређивање текстова за познату публику.</p> <p>Пројектни задатак који подразумева:</p> <ul style="list-style-type: none"> – претраживање интернета (пробрани елементи напредне претраге); – израду или прилагођавање графике у складу са темом; – креирање текстуалног документа који садржи слике.
<ul style="list-style-type: none"> – утврди шта је резултат извршавања датог једноставног алгоритма који садржи понављање и гранање; – уочи и исправи грешку у једноставном алгоритму који садржи понављање и гранање; 	<p>БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА</p>	<p>Припрема и организација школског догађаја за ученике млађих разреда којим се промовише безбедно и одговорно понашање приликом коришћења интернета.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – креира програм у визуелном програмском језику на основу датог једноставног алгоритма који садржи понављање и гранање; – примени блокове аритметичких оператора при креирању програма у визуелном програмском језику; – предвиди садржај променљиве на основу интеракције корисника са програмом (нпр. блок <i>Питај и чекај</i> и блок <i>Одговор</i>) у датом једноставном програму; – креира програм у коме остварује интеракцију са корисником, користећи променљиве, уз помоћ наставника. 	<p>АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА</p>	<p>Променљиве.</p> <p>Израда програма који садрже гранање, понављање и променљиве.</p>

Кључни појмови садржаја: уређивање текста, пројектни задатак, дигитални материјали, алгоритам, програмирање у визуелном програмском језику.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Предмет Дигитални свет намењен је развијању дигиталне компетенције код ученика четвртог разреда основне школе. Програм наставе и учења за четврти разред оријентисан је на процес учења и остваривање исхода.

Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи предмет Дигитални свет. Представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика, који су груписани у три наставне теме: *Дигитално друштво*, *Безбедно коришћење дигиталних уређаја* и *Алгоритамски начин размишљања*.

I. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Полазећи од датих исхода и садржаја наставник најпре креира свој годишњи – глобални план рада из кога ће касније развијати своје оперативне планове. Дефинисани исходи олакшавају наставнику даљу операционализацију исхода на ниво конкретне наставне јединице. При планирању треба, такође, имати у виду да се исходи разликују, да се неки лакше и брже могу остварити, али је за већину исхода потребно више времена и више различитих активности.

Наставник је у планирању, припреми и остваривању наставе и учења аутономан. За сваки час треба планирати и припремити средства и начине провере остварености пројектованих исхода.

II. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Наведене исходе потребно је остварити са различитим нивоима расположивости дигиталних уређаја намењених за коришћење од стране ученика. Наставник треба да реализује наставу у кабинету за информатику и омогући ученицима да користе рачунаре на начин који директно доприноси остваривању дефинисаних исхода учења. Препорука је да два ученика користе један рачунар како би се развило вршњачко учење, делила одговорност и развијао тимски рад. Вероватно је да ученици имају искуства са коришћењем дигиталних уређаја. Од изузетног је значаја да та искуства наставник увиди и уважи. Ученици могу бити вешти корисници технологије, али то не значи да су и компетентни у овој области. У том смислу, наставник има слободу да наставу организује у складу са техничким могућностима, предзнањима и потребама својих ученика.

Током реализације наставе, рад наставника мора бити континуирано усмерен ка смањивању дигиталног јаза. Важно је да наставници помогну ученицима који немају могућност приступа технологији од куће тако што ће их, у кабинету за информатику, повезати са ученицима који су дигитално спретни и радити на поспешивању вршњачког учења. Обавезивање ученика да користе наставне материјала за које им је потребан приступ интернету од куће неправедно је према онима који га немају. За такве ученике наставник мора да обезбеди алтернативу – могућност приступа школским дигиталним уређајима, пре или после наставе.

Дигитално друштво

Наставник нове технике форматирања текста представља ученицима кроз одговарајући контекст, користећи примере из ученицима блиских (дигиталних) уџбеника.

Подебљан текст: Наставник проналази лекције у уџбеницима које садрже подебљан текст. У контексту приказаног дела уџбеника иницира разговор о речима које су подебљане: Зашто су баш ове речи подебљане? Шта су аутори текста желели да постигну подебљавањем баш тих речи? Заједнички долазе до закључка да су у питању кључне речи које означавају главне појмове у датом тексту. Наставник демонстрира технику подебљавања текста, након чега даје налог ученицима да отворе раније припремљен документ који садржи кратак текст о ученицима познатој теми. Сама тема не мора да буде везана за информатику, али би било пожељно да то буде. Нарочито је

корисно да наставник припреми текст којим обнавља одређене делове програма nastave и учења (нпр. рад са текстом, чување датотека). Задатак за ученике је да подебљају кључне речи у тексту. На крају активности ученици треба да кажу које речи су подебљали и аргументују своју одлуку да баш те речи означе као важне. Завршна активност треба да створи услове за хеуристички разговор: У којим ситуација јесте оправдано и подебљавање и бојење истог текста? Ако не постоји оправдање за овакву радњу, какве последице су могуће?

Искошен текст: Наставник представља ученицима текст који садржи делове исписане у курзиву. Препушта ученицима да закључе када се користи овакав стил текста. Демонстрира технику искошавања текста. Налаже ученицима да отворе раније припремљен документ који садржи дијалог ликова наводећи да текст који представља управни говор треба да буде наглашен искошеним текстом.

Подвучен текст: Ученици добијају налог да отворе документ у коме се налазе реченице у којима је потребно да одреде главне реченичне чланове (субјекат, предикат) користећи познату нотификацију – субјекат се подвлачи једном, а предикат са две црте. Наставник демонстрира технику подвлачења текста представљајући различите линије којима је могуће подвући текст.

Обојен текст: Наставник демонстрира како се тексту мења боја. Ученици добијају налог да отворе документ у коме је потребно идентификовати врсте речи бојећи их одређеном бојом (именице – црвеном, глаголи – зеленом, итд.). Уколико остане времена, наставник може да укључи захтеве којим проверава да ли су ученици овладели свим раније представљеним техникама форматирања текста.

Слика у тексту: Наставник разговара са ученицима о текстовима које срећу у уџбеницима, новинама, часописима. Заједно долазе до закључка да у приказаним примерима слике представљају значајан елемент којим се доприноси разумевању текста. Наставник демонстриран уметање раније припремљене слике у текстуални документ. Показује ученицима како се одређује положај слике у односу на текст (поравнато са текстом или са преламањем текста: квадратно, збијено, кроз, врх и дно, иза текста, испред текста). Ученици провежбавају приказане технике у датотеци коју је наставник за њих припремио и чувају текст у који су уметнули одговарајуће слике.

Препоручени број часова: 6.

Пројектни задатак од ученика захтева бројне активности, међу којима су: самостално проналажење информација; способност решавања проблема; самостално учење; рад у групи, сарадњу; критички однос према властитом и туђем раду; доношење одлука; аргументовање; усвајање другачијих, нових начина рада; планирање; поштовање рокова и преузимање одговорности.

Циљ рада на пројектним задацима је да ученици у пару или мањој (хетерогеној) групи креирају дигитални текстуални документ у коме ће на технички и језички адекватан начин приказати податке о одређеној теми до којих су дошли на основу претраге на интернету. Пожељно је да избор тема пројектних задатака буде такав да рад на њима у што већој мери представља уједно и ситуацију за учење о некој теми из другог предмета.

При планирању наставник треба да дефинише тип пројекта, да одреди његов циљ, очекиване исходе, област којом се бави пројекат и повезаност са наставним предметима, његове садржаје, активности ученика, потребна средства, динамику рада по фазама и све што је потребно за успешно спровођење пројектне nastave. Најпримеренији је полуструктурирани тип пројекта у коме наставник укључује ученике, не само у давање предлога и избор тема, већ и у планирање и самостално остваривање, а за поједине ученике и вођство у одређеним деловима пројекта. Он и даље, у великој мери, дефинише методологију рада, али се очекује да више укључи ученике у проналажење материјала тако што ће се са њима договарати о томе које материјале би ко, где и како могао да пронађе и

обезбеди. Све садржаје треба реализовати кроз различито тематско повезивање у игри или функционалној активности која задовољава интересовање и потребе ученика на млађем школском узрасту.

Наставник осмишљава бар пет различитих тема пројектних задатака које су повезане са градивом које ученици уче, а које су погодне за додатно истраживање и продубљивање знања (нпр. Биљке/животиње мога краја; Историјски догађај у мом крају; Знаменита личност мога краја; Одговорно коришћење воде у мом домаћинству; Одговорно одлагање отпада у мом домаћинству). Такође, наставник подстиче ученике да самостално предложи теме које би волели да истраже и представе. Сваки од пројектних задатака подразумева: претраживање интернета, израду или прилагођавање одговарајућих слика и креирање текстуалног документа који садржи те слике.

Наставник представља теме пројектних задатака ученицима и подстиче их да одаберу онај која их највише интересује. Најављује им да ће радити у паровима или мањим (хетерогеним) групама на обради теме коју су одабрали. Заједно са ученицима наставник креира критеријуме за процену квалитета финалног продукта који са једнаком пажњом третирају његов технички и садржински аспект (није важно само како текст унет и форматиран, већ и шта је заиста тим текстом речено). Изузетно је важно да критеријуми буду доступни ученицима током читавог трајања израде пројектног задатка. Такође, наставник наглашава да је пожељно да ученици самостално креирају одговарајуће слике и уметну их у текстуални документ и да таква слика више вреди од оне која је преузета са интернета. Као последњу инструкцију, наставник налаже ученицима да замисле публику којој је документ који стварају намењен и да прилагоде његов садржај циљној групи.

С обзиром на узраст ученика, наставник је и даље главни организатор активности који креира прилике у којима ће се самосталност ученика испољавати. Наставник пружа подршку свим ученичким активностима у току пројекта.

Један од важних исхода реализације пројекта јесте оспособљавање ученика да добијене продукте учине видљивим и представе их другима. Бројни су начини да се то постигне (представе, изложбе, кратки филм, текст у новинама, наступ на локалној телевизији, представљање за родитеље...), али у овом случају циљна група су ученици млађих разреда школе.

Препоручени број часова: 13.

Безбедно коришћење дигиталних уређаја

Ученици настављају пројектни приступ настави и учењу припремајући и организујући школски догађај за ученике млађих разреда којим се промовише безбедно и одговорно понашање приликом коришћења интернета.

Радећи у мањим (хетерогеним) групама, ученици креирају текстуалне документе који садрже слике примењујући научене технике рада са текстом и сликама. Почетак рада представља презентовање пројектне идеје – шта ће садржати документ који припремају и на који начин ће он допринети безбедности деце на интернету. По потреби, наставник благо усмерава ученике и пружа тражену помоћ.

По завршетку рада на изради докумената, ученици у сарадњи са наставником организују сусрет са млађим ђацима на коме им представљају резултате свог рада.

Наставник обезбеђује да се материјали које су ученици креирали и представили нађу на школском веб-сајту. Постављени материјали треба да буду слободни за преузимање и коришћење.

Препоручени број часова: 6.

Алгоритамски начин размишљања

Наставник омогућава ученицима да у специфичним окружењима за блоковско програмирање (попут code.org или replit.org) решавају једноставне проблеме чије решавање захтева понављање (програмске циклусе) и гранање. Представља узрасту примерен алгоритам/програм који садржи понављање и/или гранање и поставља ученицима питање: „Ако бисмо сложили блокове на овакав начин, шта би се њиховим извршавањем добило?“. Ученици аргументују своје одговоре и дебатују о тачности изнетих одговора. Наставник представља узрасту примерен алгоритам/програм који садржи понављање и/или гранање, али и грешку. Саопштава ученицима сврху програма. Поставља питање: „Да ли блокови сложени на овакав начин доводе до описаног решења? Да ли је могуће поправити програм?“. Ученици износе предлоге решења и по потреби дебатују о њима.

Препоручени број часова: 3.

Без формалног увођења појма *променљива* и без инсистирања на дефиницијама, наставник представља ученицима једноставне програме који садрже променљиве.

– На самом почетку то треба да буду линијски програми који садрже блок *Питај и чекај* и блок *Одговор*, такви да је, на основу интеракције са програмом ученицима лако да предвиде садржај променљиве *Одговор* (нпр. програм који поставља кориснику неколико питања; програм који кориснику поставља питање *Како се зовеш?*, а онда му враћа одговарајућу поруку у којој наводи унето име). Наставник треба да омогући ученицима да провере тачност свог предвиђања тако што ће им учинити садржај променљиве видљивим;

– Следећи корак треба да буде представљање програма који садрже променљиву и понављање (програмски циклус) (нпр. програм који од корисника тражи унос броја који ће одредити број понављања неке акције попут исцртавања кратке линије, квадрата и сл.);

– У наредном кораку наставник треба да представи програме који садрже гранање које зависи од интеракције са корисником (нпр. програм који захтева унос одговора на питање на основу кога ће вратити или поруку *Твој одговор је тачан* или поруку *Твој одговор није тачан*).

Наставник треба да помогне ученицима да креирају програме у којима се остварује интеракција са корисником коришћењем блокова *Питај и чекај* и *Одговор*. То практично значи да креирани програм треба да захтева од корисника да нпр. унесе неки број или реч и да на основу тог уноса изврши одговарајућу акцију (испише поруку, нацрта облик, репродукује звук). По могућности, ти програми треба да садрже понављање и/или гранање.

Препоручени број часова: 6.

III. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

У настави оријентисаној на процес учења и достизање исхода учења вреднују се процес и продукти учења. Устаљене методе процене постигнућа ученика, које наставници примењују у другим обавезним предметима и изборним програмима, могуће је примењивати и у настави овог предмета. Ипак, изазови попут чињенице да процена постигнућа заснована само на резултатима практичних задатака које ученици раде није довољан показатељ онога што они знају и умеју, или да је, при сарадничком раду, врло тешко идентификовати допринос сваког појединца, доводи до потребе за издвајањем неколико техника које се посебно препоручују за примену у оквиру предмета Дигитални свет (превасходно зато што у највећој мери корелирају са његовом природом):

– **самопроцена:** неговање праксе исказивања рефлексивних коментара током представљања онога што су урадили прилика је за развој самоувида и саморегулације у учењу и основа за процену властитог постигнућа ученика;

– **вршњачка процена:** ова врста процене постигнућа ученика природно се надовезује на процес самопроцене – ученици раде у пару или групи на истом задатку и имају могућност да, делећи одговорност, стварају и исправљају

решења, те пружају конструктивне повратне информације. (Ова метода широко је распрострањена у ИТ индустрији од стране професионалних програмера (програмирање у пару) и лако ју је превести у учионицу);

– **отворена питања**: знање ученика о концептима који су обухваћени програмом неће увек бити лако уочљиво. Постављање отворених питања један је од начина на који наставник може да процени постигнућа својих ученика, али и да допринесе продубљивању њиховог разумевања конкретног концепта.

– Већ знам – Желим да научим – Научио/ла сам: коришћење рубрика за идентификацију онога што већ знају, шта желе да науче и, накнадно, онога што су научили, корисна је техника коју ученици могу да користе за подршку самосталном учењу, а наставник за процену њихових постигнућа.

Примењујући предложене методе процене постигнућа ученика наставник креира и конзистентно гради персонализовано и подстицајно образовно окружење. Он прати постигнућа ученика из улоге активног посматрача и ментора. Избегнута је формална ситуација процењивања (наставник не прозива и не пропитује ученике), чиме је ниво стреса ученика битно смањен (потенцијално и елиминисан). Јачање самопоуздања ученика и саморегулације у учењу посебна је добробит која произилази из наведеног.

Правилник о допуни Правилника о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања се може и преузети са следећег линка:

<http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/viewdoc?uuid=5fa4f742-e23b-4499-948a-4d0a616d8e70&actid=1000635&doctype=og>

4. Слободна наставна активност ВРЛИНЕ И ВРЕДНОСТИ КАО ЖИВОТНИ КОМПАС

На основу СМЕРНИЦА ЗА ОРГАНИЗАЦИЈУ И РЕАЛИЗАЦИЈУ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ У ШКОЛСКОЈ 2023/2024. ГОДИНИ које је донело Министарство просвете науке и технолошког развоја, Број: 119-01-00240/2/2023-01 у Београду, 16. августа 2023. Године од школске 2023/2024. године ученици ће моћи бирати слободну наставну активност „Врлине и вредности као животни компас“ од петог до осмог разреда.

Циљ програма је оснаживање личног развоја ученика и подстицање развоја вредности и врлина као главних ослонаца и водича у животу за добробит појединца и друштва, као и развој социјалних вештина значајних за просперитет, физичко и ментално здравље и живот у атмосфери узајамног уважавања и бриге једних за друге.

Слободна наставна активност *Вредности и врлине као животни компас I и II* нуди се ученицима од петог до осмог разреда с тим да је они могу бирати само једном у другом циклусу. То су два програма која су по садржају иста али са делимично различитим исходима (захтевнији су за ученике 7. и 8. разреда) и начином рада имајући у виду разлике у узрасту ученика што се огледа у избору подстицаја, примера, техника рада и сложености захтева.

Смернице за рад наставник може наћи у Општем упутству за остваривање свих СНА као и у упутствима која иду уз ова два програма која су детаљнија и изражавају њихове специфичности на следећим страницама ЗУОВА:

<https://zuov.gov.rs/obrazovno-vaspitni-rad/>

<file:///C:/Users/Josip/Downloads/%D0%92%D0%A0%D0%9B%D0%98%D0%9D%D0%95-%D0%98-%D0%92%D0%A0%D0%95%D0%94%D0%9D%D0%9E%D0%A1%D0%A2%D0%98-%D0%9A%D0%90%D0%9E->

[%D0%96%D0%98%D0%92%D0%9E%D0%A2%D0%9D%D0%98-%D0%9A%D0%9E%D0%9C%D0%9F%D0%90%D0%A1-%D0%97%D0%90-5.-%D0%98-6.-%D0%A0%D0%90%D0%97%D0%A0%D0%95%D0%94%20\(3\).pdf](#)

[file:///C:/Users/Josip/Downloads/%D0%92%D0%A0%D0%9B%D0%98%D0%9D%D0%95-%D0%98-%D0%92%D0%A0%D0%95%D0%94%D0%9D%D0%9E%D0%A1%D0%A2%D0%98-%D0%9A%D0%90%D0%9E-%D0%96%D0%98%D0%92%D0%9E%D0%A2%D0%9D%D0%98-%D0%9A%D0%9E%D0%9C%D0%9F%D0%90%D0%A1-%D0%97%D0%90-7.-%D0%98-8.-%D0%A0%D0%90%D0%97%D0%A0%D0%95%D0%94%20\(2\).pdf](#)

5. Пројекат „Квалитетно образовање за све“

Projekat „Kvalitetno obrazovanje za sve“

MODEL CELOKUPNOG ŠKOLSKOG AKCIONOG PLANA	
Projekat:	<i>Kvalitetno obrazovanje za sve</i>
Škola i mesto:	<i>OŠ „Miroslav Antić Mika“ Pančevo</i>
Period implementacije:	<i>Školska 2023/2024. godina</i>
Naziv projekta na nivou škole:	<i>Demokratskim putem ka kvalitetnom obrazovanju za sve</i>
Koordinator školskog projektnog tima:	<i>Zorana Lepedat</i>
Odabrane kompetencije iz Modela kompetencija za demokratsku kulturu:	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Vrednovanje demokratije, pravde, poštenja, jednakosti i vladavine prava</i> 2. <i>Empatija</i> 3. <i>Veštine za saradnju</i>
Opšti cilj i specifični ciljevi projekta:	<p><i>Opšti cilj: Podizanje kvaliteta obrazovanja podsticanjem demokratske kulture u sistemu formalnog obrazovanja primenom antidiskriminatorских pristupa zasnovanih na standardima i praksi Saveta Evrope.</i></p> <p><i>Specifični ciljevi:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>U školi vladaju demokratski odnosi između učenika, zaposlenih i roditelja</i> 2. <i>Škola je otvorena za sve vidove saradnje kako unutar škole, tako i sa institucijama i lokalnom zajednicom uopšte</i>

Broj	Aktivnost	Vreme realizacije	Koordinator aktivnosti /Odgovorna osoba	Očekivani ishodi
1.	Obeležavanje Evropskog dana jezika	Septembar 2023.	Marijana Radivojević, nastavnica engleskog jezika u 1.ciklusu	Prikazan je deo kulturnog i jezičkog blaga Evrope; promovisana je višejezičnost i međukulturološko razumevanje; razvijeno je poštovanje drugih naroda.
2.	Vršnjačko mentorstvo	Tokom cele školske godine, u junu pohvaljivanje i nagrađivanje najboljih	Psihološkinja Jasna Sladaković	Promovisanje empatije, veština za saradnju, samoefikasnosti; učenici su motivisani da budu vršnjački mentori;
3.	Ugledni časovi za učenike i učitelje/nastavnike o dobrobiti životinja	Oktober 2023. (Dan životinja)	Dragana Jovanović – nastavnica nemačkog jezika, Jasmina Milanović- učiteljica (sertifikovani predavači)	Razviti odgovoran stav prema životinjama kao osećajnim bićima; naučiti ih šta je poštovanje, držanje i briga na odgovarajući način; informisati ih o zlostavljanju životinja; kod nastavnika proširiti znanja na ovu temu
4.	Edukacija nastavnika o inkluziji, iop-ima, podršci terenskih defektologa u vezi sa razvojnom disfazijom, autizmom, višestrukim smetnjama...	Oktober 2023.	Kristina Pintarić, pedagoškinja	Unapređenje kapaciteta zaposlenih i njihovo senzibilisanje
5.	Dan obrazovanja za demokratsku kulturu	Međunarodni dan borbe protiv fašizma i	Zorana Lepedat,	Negovati kulturu sećanja; kritičko

		antisemitizma- 9.novembar (različite tematske aktivnosti tokom cele sedmice)	nastavnica srpskog jezika	sagledavanje prošlosti i tumačenje važnih istorijskih događaja; poštovati osobenosti svog i drugih naroda; istaći univerzalne vrednosti i podsticati ih.
6.	Drvo vrlina- svako odeljenje od 1.do 4.razreda izradiće na časovima srpskog jezika, likovne kulture i čas-a drvo vrlina za izložbu u holu škole.	Novembar i decembar 2023.	Rukovodilac stručnog veća nastavnika razredne nastave	Isticanje ljudskih vrlina i demokratskih vrednosti; promovisanje timskog rada.
7.	Božićni i novogodišnji humanitarni bazar	Druga polovina decembra 2023.	Snežana Zdravković, veroučiteljica	Razvijen osećaj solidarnosti i empatije;učenici su naučeni da sprovede zajedničke akcije ; podstaknuti su da pružaju podršku i pomoć; prikupljena novčana sredstva za soc.ugrožene porodice učenika
8.	„Može i drugačije“- Vršnjačka edukacija kroz igre uloga i situacija o nasilju, stereotipima, predrasudama, poštovanju i prihvatanju različitosti, integraciji učenika u vršnjačku grupu/odeljenje...	Januar i februar 2024.	Dragomir Burnać, nastavnik srpskog jezika	Učenici su senzibilisani da private različitosti; razvijeni empatija;
9.	Saradnički čas nastavnika fizike i srpskog jezika o mernim jedinicama- upoznavanje sa fizičkim veličinama, pisanje mernih jedinica, rodna senzitivnost (u svim odeljenjima 6.razreda)	Kraj januara i početak februara 2024.	Marija Lazić, nastavnica fizike	Učenici su razvili veštine kritičkog i analitičkog razmišljanja, upoznati sa rodnom ravnopravnošću u jeziku.
10.	Dan žena- izrada prezentacija i plakata, izložba i javni čas o znamenitim naučnicama	8.mart 2024.	Ljiljana Hrnčić,	Informisati učenike o položaju žena u

			nastavnica istorije	nauci kroz istoriju; rodna ravnopravnost; prevazilaženje stereotipa i predrasuda.
11	Obeležavanje Dana škole u okviru „Mikinih dana“- gradska manifestacija	Mart 2024. (14.3.2024.)	Zorana Lepedat, nastavnica srpskog jezika	Škola - promoter demokratskih vrednosti u lokalnoj zajednici; šira društvena zajednica je upoznata sa projektom širenja demokratske kulture i demokratskim vrednostima koje promoviramo
12	Međunarodni dan sporta- utakmice „unified“ timova sa đacima iz specijalne škole;učenici 1-4.razred- izrada rekvizita i ferplej navijanje	6.april 2024.	Dragan Jovanović, nastavnik fizičkog vaspitanja	Podizanje nivoa svesti kod učenika o važnosti timskog rada i ferpleja u životu i sportu;razvijanje empatije; ovladavanje veštinama za saradnju; prihvatanje i poštovanje različitosti u svakom smislu.
13	Obeležavanje Dana planete Zemlje- organizovano čišćenje školskog dvorišta u saradnji sa roditeljima i školskim odredom izviđača	April 2024.	Roditelj-koordinator izviđačkog odreda	Razviti ekološku svest, uključiti roditelje u školske aktivnosti , promovisati timski rad i saradnju
14	Poseta Gerontološkom centru i izvođenje programa za korisnike ; na časovima srpskog jezika pisanje literarnih radova na temu poštovanja starih	Maj 2024.	Branislav Anđelković, nastavnik srpskog jezika	Ostvarena je saradnja sa Gerontološkim centrom koja će se nastaviti; učenici su prezentovali svoje talente i umeća;razvili empatiju i

				poštovanje prema starim osobama;
15	Dan slovenske pismenosti- karika koja nas spaja	24.maj 2024.	Bibliotekar	Afirmacija višejezičnosti; stvaranje osećaja bliskosti i razumevanja; negovanje zajedništva i poštovanja različitih nacionalnih i etničkih zajednica.
16	„Pančevo nekad i sad“- Izvođenje uglednog časa o kulturnim, istorijskim , verskim i drugim značajnim objektima u Pančevu, njihovoj arhitekturi, značaju ... izložba fotografija nekad i sad, vršnjačka edukacija uz pomoć veroučitelja, nast. istorije, informatike, srpskog jezika, likovnog, muzičkog, tehnike i tehnologije.	Jun 2024.	Snežana Knežević, nastavnica likovnog	Saznanje o postojanju i značaju važnih objekata u našem gradu , uvažavanje i uočavanje osobenosti .

Rizici

Molimo vas navedite potencijale rizike za ostvarivanje navedenih aktivnosti:

- *Slab odziv i nezainteresovanost učenika*
- *Otpor pojedinih nastavnika prema novim aktivnostima i promenama u načinu realizacije aktivnosti*
- *Predrasude i nerazumevanje od strane roditelja*
- *Otkazivanje saradnje od strane nekih ustanova*

НАПОМЕНА: АКЦИОНИ ПЛАН ШКОЛЕ ЗА ШКОЛСКУ 2023/24. У ОКВИРУ ПРОЈЕКТА „КВАЛИТЕТНО ОБРАЗОВАЊЕ ЗА СВЕ ЈЕ НАПИСАН ЛАТИНИЧНИМ ПИСМОМ ЈЕР ОБРАЗАЦ ЗА АКЦИОНИ ПЛАН КОЈИ ШКОЛА ДОБИЈА ОД САВЕТА ЕВРОПЕ ЈЕ НА ЛАТИНИЦИ.

6. ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА СРПСКИ КАО СТРАНИ ЈЕЗИК СА СТАНДАРДИМА

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ЗА СРПСКИ КАО СТРАНИ ЈЕЗИК

УЛОГА И ЦИЉ ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА

Образовни стандарди представљају основу за планирање наставе. Они се користе у кумулативном смислу, односно њима се проверавају компетенције развијене током три образовна периода учења Српског као страног језика. Наставник у избору стандарда треба да буде флексибилан, водећи рачуна о специфичности циљне групе и њиховој потреби за прогресијом у учењу. Исти стандард (или његов део) може се активирати се више пута током периода учења, сваки пут уз другу наставну јединицу. Такво поступање осигурава сагледавање ученичких постигнућа из нових углова, а њихова знања и вештине се утврђују, проширују и систематизују. Стандарди су дефинисани на три нивоа: основни, средњи и напредни, при чему се према психомоторним критеријумима сматра да би компетенције на **основном нивоу** требало да достигне 80% ученика, **на средњем** 50%, а **на напредном** 25% ђака.

ПОВЕЗАНОСТ ПРОГРАМА, ИСХОДА И ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА

У односу на Програм наставе и учења, стандарди се налазе пре, а у односу на процес наставе и учења у целини, налазе се на крају образовања. На основу дефинисаних стандарда израђен је Програм наставе и учења за Српски као страни језик, а на крају школовања ће се оствареношћу стандарда проверити квалитет и знање ученика. Програм је заснован на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и реалним потребама ученика којима је намењен. Усмерен је на процес и исходе учења. Пажљиво бирани садржаји су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током учења наставног предмета. Овако конципиран програм подразумева да оствареност исхода води ка развијању компетенција, и то како општих и специфичних предметних, тако и кључних. Прегледом исхода који су дати у оквиру програма наставе и учења може се видети како се постављају темељи развоја кључних компетенција (укључујући и академску) које желимо да ученици (којима је програм намењен) имају на крају образовног циклуса. На путу остваривања циља и исхода улога наставника је врло важна јер програм пружа простор за слободу избора и повезивање садржаја, метода наставе и учења и активности ученика који одговарају контексту и условима у којима се одвија настава. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом што треба да осигура социјални и економски напредак, социјалну кохезију и интеграцију деце којој је српски страни језик. У том смислу настава српског као страног језика стоји у директној вези са осталим наставним предметима, будући да ученици развијањем језичких компетенција стичу већу аутономију у учењу и управљању сопственим напредком. Оно чиме наставник у свом раду треба првенствено да се руководи јесу општепредметне и специфичне предметне компетенције, које, у датом случају, представљају одговор на питања: Зашто ученику треба предмет Српски као страни језик? Шта ће он од онога што је учио у оквиру овог предмета бити у стању да уради, примени, употреби у свом животу, изван образовне ситуације, или током свог даљег образовања? Компетенције почињу да се изграђују током процеса наставе и учења, али је најбитније да оне дођу до изражаја када ученик изађе из њега. Будући да мерењу помоћу стандарда подлежу и исходи и компетенције, њихова примена обезбеђује адекватно мерење свега онога што је постигнуто током процеса наставе и учења Српског као страног језика.

ФОРМА И ЕЛЕМЕНТИ ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА

По својој форми, стандарди представљају наративне описе компетенција, схваћених у најширем смислу, односно свега онога што ученик треба да зна и уме да обави на **српском као страном језику**. Компетенције су дефинисане на различитим нивоима општости, почев од оног највишег, као глобалне компетенције која се потом разлаже на специфичне предметне компетенције, и то: функционално-прагматичку, лингвистичку и интеркултурну. Да би се стандарди могли користити као поуздан инструмент за проверу квалитета, њих треба схватити не само као оквир наставе и учења већ и као оријентир за креирање задатака за формативну и сумативну евалуацију која би била прилагођена сваком ученику, његовим индивидуалним карактеристикама, не само социолошким, културолошким и интелектуалним, већ и у погледу предзнања, начина учења, темпа учења и брзине напредовања. Механизми евалуације који би били засновани искључиво на провери стечених лингвистичких (превасходно граматичких, а делимично и лексичких) знања, нису довољно целовити. Стандарди треба да наводе наставника да одговарајуће вреднује учинак ученика у језичким активностима разумевања говора, разумевања писаног текста, писаног и усменог изражавања, као и у могућностима преношења језичких садржаја из једног језика у други. Заједно са стицањем лингвистичких знања и интеркултурне осетљивости достизање датих стандарда доприноси развијању укупне комуникативне компетенције и у потпуности одговара циљу наставе и учења српског као страног језика, а то је превасходно продуктивно овладавање српским језиком и оспособљавање ученика за комуникацију у реалним животним околностима и његова употреба у образовне сврхе.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА

Општа предметна компетенција или језичка комуникативна компетенција обухвата поседовање свести о језику као комуникационом средству, располагање основном језичком писменошћу и схватање повезаности између језика и културних идентитета. Она омогућава ученику да се користи једноставним језичким средствима у циљу обављања елементарне писмене и усмене комуникације, остваривања интеракције и преношења информативних и других садржаја из полазног језика **ка српском језику** и обрнуто, у приватном, јавном и образовном контексту.

Основни ниво

Ученик разуме **основне** информације у најједноставнијим писаним и усменим исказима. У усменом и писаном општењу користи **најједноставнија** језичка средства за исказивање информација о себи и својим непосредним потребама. Познаје **најосновније** граматичке и лексичке елементе. **Разуме најосновније** појаве и процесе циљне културе.

Средњи ниво

Ученик разуме препознатљиве и предвидиве информације у **једноставним** врстама писаних текстова и формама усменог општења, а које се односе на њему блиске ситуације и појаве.

Користи **типске фразе, готове изразе, конструкције и просте** реченице за формулисање **једноставних** исказа везаних за сопствену личност и свакодневне активности или послове. Познаје одређени број граматичких елемената и структура и **основну** лексику из домена сопствене свакодневице и непосредног интересовања. **Поседује свест о изразитим** сличностима и разликама између своје и циљне културе.

Напредни ниво

Ученик разуме **фреквентне** речи и изразе који се користе у свакодневној усменој и писаној комуникацији, везане за сопствену личност, окружење, интересовања, школски контекст. Поседује елементарни репертоар језичких средстава за савладавање типичних и уобичајених свакодневних комуникативних ситуација. Ученик **учава** разлике између сопствене и циљне културе и прилагођава своје понашање **основним** општеприхваћеним друштвеним конвенцијама.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

1) ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

Функционално-прагматичка компетенција представља комуникативну компетенцију у ужем смислу и обухвата умеће рецепције (разумевања говора и разумевања писаног текста), умеће продукције (писано и усмено изражавање), умеће интеракције и умеће језичког посредовања (медијације).

Основни ниво

Ученик разуме најфреквентније речи и изразе из свакодневног спорог и разговетног говора, као и најједноставније писане текстуалне форме. Уме да обави основне комуникативне активности (поздрављање, представљање, добродошлица, опраштање, захваљуивање, пружање информација о себи, распитивање о суштинским информацијама које се тичу саговорника).

Средњи ниво

Ученик разуме уобичајене речи, изразе, фразе и кратке везане усмене исказе и записе који се тичу његових непосредних искуствених доживљаја и сфера интересовања. Сналази се у кратким и увежбаним комуникационим секвенцама и улогама, уз употребу научених и уобичајених фраза и формула (постављање питања и давање одговара).

Напредни ниво

Ученик разуме фреквентне и уобичајене писане и усмене исказе, као и кратке, једноставне текстове и усмене прилоге везане за познате теме, појаве и догађаје. Обавља основне језичке функције (давање и тражење, тј. размена информација о искуствено блиским датостима и појавама, једноставно исказивање идеја и мишљења), у писаном и усменом општењу, уз успостављање базичног, али ефикасног друштвеног контакта.

2) ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

Лингвистичка компетенција се односи на познавање и разумевање принципа функционисања и употребе језика и обухвата фонолошко-фонетска, правописна, лексичка, семантичка, граматичка (морфосинтаксичка) знања.

Основни ниво

Ученик познаје изговор фреквентних, понављаних и меморисаних гласова, као и неких најчешћих гласовних група. Повезује гласове и начин(е) њиховог записивања у увежбаним речима. Познаје ограничени број регуларних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру наученог континента језичких средстава. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за савладавање основних комуникативних активности.

Средњи ниво

Ученик познаје исправан изговор већине гласова и гласовних група, уз ограничења акценатско-интонацијске природе. Ученик исправно записује гласове и гласовне комбинације и познаје одређен број основних правописних правила. Ученик познаје једноставне граматичке елементе и конструкције. Ученик познаје ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба.

Напредни ниво

Ученик углавном правилно изговара све гласове и гласовне групе, чак и у тежим и неувежбаним комбинацијама гласова, уз поштовање акценатско-интонацијских правила. Записује речи и изразе с релативном ортографском тачношћу и познаје фреквентна правописна правила. Познаје одређени број граматичких елемената и конструкција, укључујући и најчешће изузетке, као и основне начине творбе именица, глагола, придева, прилога. Ученик познаје фреквентне лексичке елементе који се односе на искуствено блиске теме и ситуације.

3) ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА

Основни ниво

Ученик познаје основне појаве и процесе који одликују свакодневни живот циљне културе / циљних култура, познаје основне просторне и временске оквире развоја циљне културе / циљних култура, као и најзначајније личности и дела из историје и савременог доба. Ученик показује интересовање за одређене појаве и личности циљне културе.

Средњи ниво

Ученик поседује основна знања о разликама у свакодневном животу и разуме да су разлике последица сложености културе. Ученик познаје и разуме основне природне и друштвене специфичности циљне културе. Ученик поседује свест о основним сличностима и разликама између своје и циљне културе и препознаје/избегава најкритичније табуе и неспоразуме у комуникацији. Негује позитиван и отворен став према разликама које препознаје између своје и циљне културе.

Напредни ниво

Ученик поседује општа знања о свакодневном животу, друштву и култури страног/страних језика. Разуме утицај природних и друштвених појава на процесе у властитој и циљној култури; разуме положај земаља циљне културе у свету и њихову везу са властитом културом. Прихвата разлике које постоје између властите и циљне културе и уме да прилагоди понашање основним конвенцијама. Негује став отворености и радозналости према циљној култури / циљним културама и поседује основне вештине за критичко истраживање и разумевање појава циљне и властите културе.

ИСКАЗИ СТАНДАРДА ПО КОМПЕТЕНЦИЈАМА И НИВОИМА

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна, уме и може функционално да примени на основном, средњем и напредном нивоу. Искази стандарда су разврстани по компетенцијама и нивоима образовних постигнућа.

1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА (СЛУШАЊЕ)

ОСНОВНИ НИВО

- СЈСТ.1.1.1. Разуме уобичајене поздраве и једноставне језичке изразе културног обраћања у свакодневној комуникацији.
- СЈСТ.1.1.2. Разуме фреквентне речи и једноставне исказе у јасно контекстуализованом и спором говору.
- СЈСТ. 1.1.3. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на основне информације и непосредно окружење.
- СЈСТ.1.1.4. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства.
- СЈСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно.
- СЈСТ.1.1.6. Разуме поједине речи и једноставне изразе из текстова песама примерених узрасту.

СРЕДЊИ НИВО

- СЈСТ.2.1.1. Разуме информације из краћег контекста (до 10 реченица) које се односе на свакодневне потребе и интересовања ученика.
- СЈСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са)говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом.
- СЈСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације из споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама.
- СЈСТ.2.1.4. Разуме основни смисао и главне информације из радио и телевизијских емисија о познатим и узрасно адекватним темама, уколико се говори споро и разговетно.
- СЈСТ.2.1.5. Разуме општи смисао и фреквентне фразе и изразе једноставнијих текстова из савремене музике.

НАПРЕДНИ НИВО

- СЈСТ.3.1.1. Разуме информације из дужег контекста које се односе на потребе и интересовања ученика.
- ССЈТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације у аутентичном разговору два или више (са)говорника, уколико се говори разговетно и умереним темпом.

- СЈСТ.3.1.3. Разуме основни смисао и главне информације јасно артикулисаних излагања, прича, презентација и предавања на узрасно адекватне и блиске теме.
- СЈСТ.3.1.4. Разуме основни садржај информативних и других емисија електронских медија.
- СЈСТ.3.1.5. Разуме стручна упутства из области за које показује интересовање, изговорена стандардним језиком, нормалним темпом.
- СЈСТ.3.1.6. Разуме општи смисао и већину фраза и израза сложенијих текстова из савремене музике.

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ (ГОВОР)

ОСНОВНИ НИВО

- СЈСТ.1.1.7. Артикулише гласове и речи српског језика (уз могућу јачу интерференцију фонетско-фонолошког система матерњег језика).
- СЈСТ.1.1.8. Говори спорим темпом.
- СЈСТ.1.1.9. Користи ограничени фонд основних речи и једноставних израза стандардног српског језика у складу с узрастом, које употребљава у познатим, конкретним ситуацијама.
- СЈСТ.1.1.10. Употребљава ограничен број једноставних, увежбаваних граматичких форми.
- СЈСТ.1.1.11. Користи просте реченице и сведене исказе научене на моделима ситуационих оквира.

СРЕДЊИ НИВО

- СЈСТ.2.1.6. Артикулише гласове српског језика уз могућу слабију интерференцију.
- СЈСТ.2.1.7. Говори споријим темпом.
- СЈСТ.2.1.8. Говори непрекидно неколико реченица на дату тему и учествује у разговору
- СЈСТ.2.1.9. Користи шири фонд основних речи и једноставнијих израза стандардног српског језика у складу с узрастом, које употребљава у познатим и специфичним ситуацијама.
- СЈСТ.2.1.10. Користи сложеније реченичне структуре.

НАПРЕДНИ НИВО

- СЈСТ.3.1.7. Правилно артикулише гласове српског језика поштујући реченичну интонацију.
- СЈСТ.3.1.8. Располаже фондом речи и граматичких конструкција стандардног српског језика неопходних за комуникацију.
- СЈСТ.3.1.9. Користи ограничен број синонима.
- СЈСТ.3.1.10. Користи сложене реченичне структуре.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ОСНОВНИ НИВО

- СЈСТ.1.1.12. Познаје и користи ћириличке и латиничке графеме.

- СЈСТ.1.1.13. Попуњава обрасце, упитнике и табеле уносећи своје или податке својих ближњих.
- СЈСТ.1.1.14. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама.
- СЈСТ.1.1.15. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима.
- СЈСТ.1.1.16. Кратким исказима се захваљује, извињава или честита писаним путем (нпр.: честитке, СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама).
- СЈСТ.1.1.17. Пише кратак текст са неколико повезаних краћих исказа.

СРЕДЊИ НИВО

- СЈСТ.2.1.11. Писаним путем износи/захтева детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима.
- СЈСТ.2.1.13. Пише једноставније текстове (писма, поруке, мејлове) путем којих договара или планира друштвене активности и обавезе.
- СЈСТ.2.1.14. Пише кратак текст о себи, другим личностима и важним догађајима из непосредног окружења.
- СЈСТ.2.1.15. Креира писане садржаје о личним искуствима и догађајима из садашњости или прошлости користећи једноставније језичке структуре и увежбану лексику.

НАПРЕДНИ НИВО

- СЈСТ.3.1.11. Користећи једноставна језичка средства, саставља писма потпунијег садржаја о актуелним узрасним темама и размењује их са пријатељима и познаницима.
- СЈСТ.3.1.12. Пише о себи и релевантим друштвеним темама износећи своја запажања и осећања користећи више логички повезаних реченица.
- СЈСТ.3.1.13. Пише дескриптивне и наративне текстове о разним активностима и догађајима из садашњости и прошлости користећи сложеније језичке структуре и адекватну лексику.
- СЈСТ.3.1.14. Креира кратке писмене саставе/приче од понуђеног језичког материјала о узрасно адекватној теми.
- СЈСТ.3.1.15. Писаним путем својим речима препричава одслушан/прочитан текст, ослањајући се минимално на језичка средства која се у њему појављују.
- СЈСТ.3.1.16. Писаним путем презентује и објашњава податке из табела, графикана, информатора и сл. у виду кратких извештаја о задатој теми.

ЧИТАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ

ОСНОВНИ НИВО

- СЈСТ.1.1.18. Разуме кратке писане текстове у вези са темама које су предвиђене за почетни ниво учења, на ћириличком и латиничком писму.
- СЈСТ.1.1.19. Разуме једноставне краће текстове, писане у дијалогској или монолошкој форми, у вези са блиским темама.
- СЈСТ.1.1.20. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење.
- СЈСТ.1.1.21. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе.

СРЕДЊИ НИВО

- СЈСТ.2.1.16. Разуме краће текстове писане било ћириличким било латиничким писмом.
- СЈСТ.2.1.17. Може да нађе предвидљиве информације у свакодневним линеарним и нелинеарним текстовима (нпр. списак обавеза у школи, распоред часова, ред вожње, ценовник и др).
- СЈСТ.2.1.18. Разуме краће поруке личне природе са неколико релевантних информација (нпр. СМС, писма, мејлови и др.)
- СЈСТ.2.1.19. Разуме упутства која се тичу непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима.
- СЈСТ.2.1.20. Разуме најопштији смисао једноставних књижевних текстова прилагођених узрасту и интересовањима.

НАПРЕДНИ НИВО

- СЈСТ.3.1.17. Разуме општи смисао сложенијих текстова о различитим темама и може да пронађе већину релевантних информација у таквим текстовима.
- СЈСТ.3.1.18. Разуме упутства у вези са сналажењем на јавним местима.
- СЈСТ.3.1.19. Разуме садржај и по информативних текстова примерених узрасту.
- СЈСТ.3.1.20. Разуме садржај нелинеарних текстова примерених узрасту и интересовањима.
- СЈСТ. 3.1.21. Разуме информације, главне идеје и поруке књижевних текстова примерених узрасту.

МЕДИЈАЦИЈА

(УМЕЋЕ ИНТЕРАКЦИЈЕ И УМЕЋЕ ЈЕЗИЧКОГ ПОСРЕДОВАЊА)

ОСНОВНИ НИВО

- СЈСТ.1.1.22. На свом матерњем језику преноси саговорнику (који говори исти језик) општи смисао јавних натписа опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...)
- СЈСТ.1.1.23. На свом матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа датог на српском језику.
- СЈСТ.1.1.24. На свом матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста датог на страном језику.

СРЕДЊИ НИВО

- СЈСТ. 2.1.21. На свом матерњем језику преноси саговорнику (који говори исти језик) општи смисао и појединачне информације краћих и једноставних писаних текстова опште информативне природе.
- СЈСТ.2.1.22. На свом матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа датог на српском језику.
- СЈСТ.2.1.23. На свом матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста датог на српском језику.

НАПРЕДНИ НИВО

- СЈСТ.3.1.22. На српском језику саопштава саговорнику (који говори исти језик) најједноставније информације коју је тражио од трећег лица (назив улице, број линије у градском саобраћају, цену).
- СЈСТ.3.1.23. На свом матерњем језику саопштава основну тему и појединачне информације нешто опширнијег усменог исказа, примереног узрасту и интересовањима.
- СЈСТ.3.1.24. На свом матерњем језику преноси саговорнику тему, кратак садржај и главне информације из краћих и једноставнијих писаних текстова (новинских и књижевних), примерених узрасту и интересовањима датих на српском језику.
- СЈСТ.3.1.25. На српском језику саопштава једноставније информације добијене од трећег лица у вези с блиским комуникативним ситуацијама и познатим темама.
- СЈСТ.3.1.26. На матерњем језику преноси информације, упутства, молбе, савете и сл. добијене од трећег лица.

2. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

ОСНОВНИ НИВО

- СЈСТ.1.2.1. Правилно пише елементарне и најфреквентије лексеме.
- СЈСТ.1.2.2. Повезује гласове и начин њиховог записивања у увежбаним речима.
- СЈСТ.1.2.3. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну).
- СЈСТ.1.2.4. Правилно записује познату лексику.
- СЈСТ.1.2.5. Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру научног репертоара језичких средстава.
- СЈСТ.1.2.6. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности.

СРЕДЊИ НИВО

- СЈСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина).
- СЈСТ.2.2.2. Исправно записује гласове и гласовне комбинације унутар најфреквентијих лексема уз примену неких најосновнијих правописних правила.
- СЈСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције.
- СЈСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба.
- СЈСТ.2.2.5. Писаним путем користи ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба.

НАПРЕДНИ НИВО

- СЈСТ.3.2.1. Пише речи, изразе и краће реченице уз минималне ортографске неправилности које не ремете разумевање датог записа.
- СЈСТ.3.2.2. Познаје и примењује фреквентна правописна правила при креирању реченица и реченичних конструкција.

- СЈСТ.3.2.3. Углавном коректно изговара све гласове и гласовне групе, чак и у тежим комбинацијама гласова, уз поштовање акцентаско-интонацијских правила или уз мање неправилности које не угрожавају разумевање поруке коју жели да саопшти.
- СЈСТ.3.2.4. Користи фреквентне лексичке елементе који се односе на теме и ситуације из његовог непосредног искуства.

3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА

ОСНОВНИ НИВО

- СЈСТ.1.3.1. Познаје и пише имена држава, места боравка, националности, као и основне појмове из свакодневног живота циљних култура (нпр.: начин исхране, радно време, празници, навике, обичаји, разонода).
- СЈСТ.1.3.2. Познаје неколико знаменитих личности из света циљне културе (уметности, спорта, филма, музике);
- СЈСТ.1.3.3. Наводи и на свом матерњем језику даје основне податке о некој знаменитој личности из света циљне културе, уметности, спорта.
- СЈСТ.1.3.4. Познаје неколико најпознатијих остварења из циљне културе (уметности, филма, спорта, музике);
- СЈСТ.1.3.5. Наводи и описује на свом матерњем језику неколико знаменитих места за које показује интересовање.

СРЕДЊИ НИВО

- СЈСТ.2.3.1. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.).
- СЈСТ.2.3.2. Препознаје најкритичније обрасце понашања које је непримерено/неприкладно у контексту циљних култура.
- СЈСТ.2.3.3. Препознаје најчешће стереотипе у вези са својом и циљним културама.
- СЈСТ.2.3.4. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости циљних култура.
- СЈСТ.2.3.5. Представља и укратко описује на српском језику неколико познатих личности и појава из циљних култура, као и оне за које показује интересовање.

НАПРЕДНИ НИВО

- СЈСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика.
- СЈСТ.3.3.2. Правилно пише пуна имена држава, места боравка, националности, називе празника уз познавање елементарних правописних правила (употреба великог слова).
- СЈСТ.3.3.3. Пише краће смислене и занимљиве компаративне текстове са основним подацима и занимљивостима о држави, народима и основним појавама из свакодневног живота циљних култура (нпр.: начин исхране, радно време, навике, празници, обичаји, разонода).
- СЈСТ.3.3.4. Примењује неке основне елементе у области умећа живљења (нпр. начин обраћања и поздрављања).

- СЈСТ.3.3.5. Разуме и избегава основне облике непримереног/неприкладног понашања у контексту циљних култура.
- СЈСТ.3.3.6. Препознаје утицај неколико најзначајнијих личности и дела из друштвене и уметничке историје циљних култура у свету, које доводи у везу са друштвеним и уметничким појавама из своје историје и обрнуто.

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА СРПСКИ КАО СТРАНИ ЈЕЗИК

Предмет Српски као страни језик намењен је ученицима страним држављанима који трајно или привремено бораве на територији Републике Србије. Међу тим ученицима постоје изразите разлике у степену познавања језика окружења или неког другог језика осим свог матерњег, који је често фонетски, фонолошки, морфолошки, синтаксички, семантички и стилски веома различит од било ког другог страног језика. Стога је Програм наставе и учења Српског као страног језика конципиран према годинама учења језика, а не по разредима, што омогућава прилагођавање програма реалним потребама и предзнањима ученика, као и темпу и обиму напредовања у учењу.

ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПРОГРАМА

Програм наставе и учења за Српски као страни језик за период од прве до дванаесте године учења заснован је на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама ученика којима је српски страни језик. Усмерен је на процес и исходе учења, док су садржаји у функцији остваривања исхода. Исходи су дефинисани тако да показују резултате учења, односно шта ће ученик бити у стању да функционално примени у реалном животном контексту захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током процеса учења. Овако конципиран програм подразумева да оствареност исхода води ка развијању компетенција, и то како општих и специфичних предметних, тако и кључних и представља педагошко полазиште наставницима за планирање, остваривање и праћење и вредновање наставе и учења. Приликом планирања наставе и учења потребно је руководити се следећим: 1) индивидуалним разликама међу ученицима у погледу године учења језика, начина учења, темпа учења и брзине напредовања; 2) интегрисаним приступом у коме постоји хоризонтална и вертикална повезаност унутар истог предмета и различитих наставних предмета; 3) партиципативним и кооперативним активностима које омогућавају сарадњу; 4) активним и искуственим методама наставе и учења; 5) уважавањем свакодневног искуства и знања које је ученик изградио ван школе, повезивањем активности и садржаја учења са животним искуствима ученика и подстицањем примене наученог у свакодневном животу; 6) неговањем радозналости, одржавањем и подстицањем интересовања за продубљено учење; 8) редовним и осмишљеним прикупљањем релевантних података о напредовању ученика, остваривању исхода учења и постигнутом степену развоја компетенција ученика. Посебну пажњу током непосредне припреме за наставу треба посветити планирању и избору метода и техника, као и облика рада. Њихов избор је у вези са исходима учења и компетенцијама које се желе развити, а одговара природи и образовним захтевима предмета, конкретним садржајима и карактеристикама ученика. У том смислу, на наставнику је да осмишљава разноврсне активности, како своје, тако и активности ученика. Треба имати у виду да се неке планиране активности у пракси могу показати као неодговарајуће зато што, на пример, не одговарају претходном искуству ученика, испод су или изнад њихових могућности, не обезбеђују остваривање исхода учења, не доприносе развоју компетенција, итд. Кључно питање у избору метода, техника, облика рада, активности ученика и наставника јесте да ли је нешто релевантно за дату циљну

групу, чему то служи, које когнитивне процесе код ученика подстиче, којим исходима и компетенцијама води. Праћење и вредновање је део професионалне улоге наставника. Од њега се очекује да континуирано прати и вреднује: процес наставе и учења, исходе учења и себе и свој рад. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Ученике треба континуирано, на различите начине, охрабривати да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би унапредили свој рад и даљи развој.

СТРУКТУРА ПРОГРАМА

По својој структури, Програм наставе и учења за Српски као страни језик је исти као и код свих предметних програма у систему образовања и васпитања у Републици Србији, односно садржи следеће структурне елементе: општи циљ учења предмета, табеларни приказ исхода, области/теме и садржаја програма, кључне појмове садржаја и дидактичко-методичко упутство.

Општи циљ учења предмета и дидактичко-методичко упутство су дати као заједнички део програма за читав период учења, док су исходи, области/теме и садржаји дати за сваку годину учења посебно.

Назив предмета

СРПСКИ КАО СТРАНИ ЈЕЗИК

Циљ учења предмета

Циљ наставе и учења Српског као страног језика јесте продуктивно овладавање српским језиком и оспособљавање ученика за комуникацију у свакодневним ситуацијама, као и за употребу српског језика у образовне сврхе; овладавање српским језиком у оквиру предвиђених граматичких структура и лексике, као и вештинама писаног и усменог изражавања; коришћење српског језика у комуникацији у различитим областима приватног и друштвеног живота; упознавање елемента српске културе; развијање интересовања за даље учење српског језика у страном животном окружењу.

Година учења

Прва

Годишњи

74

фонд часова

ИСХОДИ Након завршене прве године учења, ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – именује предмете и бића из блиског окружења и исказе уобичајене радње и активности (у садашњем времену); – постави једноставно питање и одговори на њега; – разуме основне информације из кратког текста који слуша, са познатом лексиком и граматиком; – разуме једноставна питања, полако и јасно изговорена, која се односе на личну идентификацију и идентификацију предмета и особа из непосредног окружења; – напише ћирилицом основне личне податке и појединачне речи којима именује појмове из блиског окружења; – чита наглас и разуме изоловане речи и кратке реченице написане ћирилицом, са познатом лексиком и граматиком; 	<p>Лично представљање: основне информације о себи – име и презиме</p> <p>Породица: чланови уже породице</p> <p>Живот у кући: кућа/стан, основне просторије, основни намештај, рођендан</p> <p>Храна и пиће основне намирнице</p> <p>Одећа и обућа основни одевни предмети и обућа</p> <p>Образовање учионица, основни школски прибор</p> <p>Природа доба дана, биљке и животиње (типични примери из окружења)</p> <p>Спорт и игре игра, играчке</p> <p>Насеља, саобраћај и јавни објекти село, град</p> <p>Комуникативни модели поздрављање, представљање</p>	<p>Око 150 пунозначних и помоћних речи;</p> <p>Презент глагола у 1, 2. и 3. лицу једнине (потврдни и одрични облик);</p> <p>Проста реченица са именским предикатом;</p> <p>Личне заменице 1, 2. и 3. лица једнине у функцији субјекта;</p> <p>Личне заменице 1, 2. и 3. лица множине у функцији субјекта – на нивоу разумевања;</p> <p>Проста реченица са глаголским предикатом;</p> <p>Именице у локативу једнине са предлозима у и на уз глагол <i>јесам</i> – на нивоу разумевања;</p> <p>Именице у акузативу без предлога – на нивоу разумевања;</p> <p>Именице у генитиву у моделу <i>Ја сам из...</i></p> <p>Нетематизована лексика: дани у недељи, бројеви до 20, основне боје, помоћни глагол, личне заменице, показне заменице <i>то</i> и <i>ово</i>, предлози у, на и из, везник <i>и</i>, прилози <i>где</i>, <i>како</i>, <i>сада</i>, <i>ту</i>, упитне речи <i>ко</i> и <i>шта</i>, речце <i>ли</i>, <i>да</i>, <i>не</i></p>

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, говор

Година учења **Друга**
Годишњи **74**
фонд часова

ИСХОДИ Након завршене друге године учења, ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – исказе радњу која се дешава у тренутку говорења; – разуме радњу исказану у прошлости; – састави реченице са правим објектом; 	<p>Лично представљање: основне информације о себи – адреса, телефонски број</p> <p>Породица и људи у окружењу: чланови породице</p>	<p>Око 150 нових пунозначних и помоћних речи;</p> <p>Проста реченица са придевом у именском делу предиката;</p> <p>Именица у акузативу без предлога;</p>

<ul style="list-style-type: none"> – исказе основне просторне односе; – разуме полако и јасно изговорена једноставна питања и информације везане за свакодневне активности и време њиховог дешавања; – представи себе и чланове своје породице и тражи исте информације од саговорника; – чита кратке повезане реченице са познатом лексиком и граматиком; – пише штампаним словима ћирилице и латинице; 	<p>Живот у кући: делови куће/стана; просторије; двориште; Нова година</p> <p>Храна и пиће: основни оброци и основно посуђе</p> <p>Одећа и обућа: одевни предмети и обућа</p> <p>Здравље: основни делови тела</p> <p>Образовање: просторије у школи (учионица), школски намештај, школски прибор</p> <p>Природа: месеци у години; домаће животиње</p> <p>Спорт и игре: дечје игре</p> <p>Насеља, саобраћај и јавни објекти: основна превозна средства; продавница, пијаца</p> <p>Комуникативни модели: честитање и захваљивање</p>	<p>Именица у локативу са предлозима у и <i>на</i>; Презент глагола за сва три лица и оба броја; Личне заменице 1, 2. и 3. лица множине у функцији субјекта; Присвојне заменице за 1. и 2. лице једнине сва три рода у функцији атрибута и именског дела предиката; Именице <i>pluralia tantum</i> (најфреквентнији примери) – на нивоу разумевања; Перфекат глагола којима се исказују уобичајене радње – на нивоу разумевања;</p> <p>Нетематизована лексика: називи месеци, бројеви до 100, прилози <i>данас</i> и <i>јуче</i>, везници <i>или</i> и <i>а</i>, упитне речи <i>колико</i> и <i>када</i></p>
---	--	---

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, говор

Година учења **Трећа**
Годишњи 74
фонд часова

<p style="text-align: center;">ИСХОДИ</p> <p>Након завршене треће године учења, ученик ће бити у стању да:</p>	<p style="text-align: center;">ТЕМЕ</p>	<p style="text-align: center;">САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – исказе радњу у садашњости и прошлости и тачно време дешавања; – учествује у кратком дијалогу с вршњацима и одраслима у складу с тематским областима и препорученом лексиком; – разуме полако и јасно изговорена једноставна питања и информације о 	<p>Лично представљање: основне информације о себи – место рођења</p> <p>Породица и људи у окружењу: основне информације о члановима уже породице</p> <p>Живот у кући: делови намештаја према просторијама у кући/стану; уобичајене дневне активности (устајање, доручак, одлазак у школу, на посао, слободне активности...)</p>	<p>Око 150 нових пунозначних и помоћних речи; Перфекат фреквентних глагола (сва три лица и оба броја); Футур I фреквентних глагола – на нивоу разумевања; Модални глаголи; Присвојне заменице за треће лице једнине сва три рода; Именице у акузативу са</p>

<p>садашњим, прошлим и будућим догађајима;</p> <ul style="list-style-type: none"> – чита наглас с разумевањем познате линеарне и нелинеарне текстове; – пише кратке форме штампаним и писаним словима ћирилице и латинице поштујући ортографску норму. 	<p>Храна и пиће: оброци, воће, поврће, посуђе</p> <p>Одећа и обућа: одевање према годишњим добима</p> <p>Здравље: делови тела, одржавање личне хигијене; прибор за личну хигијену</p> <p>Образовање: школски предмети, оцењивање; час и одмор; распоред часова</p> <p>Природа: годишња доба – атмосферске појаве; кућни љубимци</p> <p>Спорт и игре: друштвене и компјутерске игре</p> <p>Насеља, саобраћај и јавни објекти: превозна средства, болница, апотека</p> <p>Комуникативни модели: упознавање; жеља; нуђење; прихватање/неприхватање понуђеног</p>	<p>предлозима у и <i>на</i> са глаголом <i>ићи</i>;</p> <p>Именице у генитиву са значењем просторног и временског односа;</p> <p>Именице у инструменталу са значењем друштва и средства – на нивоу разумевања.</p> <p>Конгруенција именских и придевских речи у наведеним падежним облицима у фреквентним конструкцијама.</p> <p>Конгруенција у реченици са именицама <i>pluralia tantum</i> (најфреквентнији примери).</p> <p>Нетематизована лексика: бројеви до 1000, редни бројеви, сабирање и одузимање, изведене боје, присвојне заменице, предлози <i>од, до, испод, изнад, пре, после, са</i>, везници <i>зато што</i> и <i>али</i>, прилози <i>горе, доле, лево, десно, сутра, ујутру, увече</i>; упитне речи <i>зашто</i></p>
--	---	--

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, говор

Година учења **Четврта**
Годишњи 74
фонд часова

<p>ИСХОДИ</p> <p>Након завршене четврте године учења, ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ТЕМЕ</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – предметима и бићима из блиског окружења приписује типичне особине; – исказе радњу у садашњости, прошлости и будућности; – исказе молбу и захтев; – учествује у дијалогу на задату тему усклађену с тематским областима; – разуме молбу и захтев који се односе на свакодневне активности; 	<p>Лично представљање: основне информације о себи – месец рођења, узраст, место и улица становања</p> <p>Породица и људи у окружењу: чланови шире породице и основне информације о њима</p> <p>Живот у кући: простор у коме се учи и одмара; радни дани и викенд; подела послова и обавеза у породици</p> <p>Храна и пиће:</p>	<p>Око 150 нових пунозначних и помоћних речи;</p> <p>Футур I глагола (сва три лица и оба броја);</p> <p>Императив (2. лице једнине и множине најфреквентнијих глагола);</p> <p>Сложени предикат са модалним глаголима <i>морати, моћи, желети</i>;</p> <p>Именице у инструменталу са значењем друштва и средства;</p> <p>Именица у дативу у функцији неправог објекта уз глаголе</p>

<p>– чита у себи с разумевањем кратке линеарне и нелинеарне текстове с познатом лексиком и граматиком;</p> <p>– пише кратак текст (ћирилицом или латиницом) у складу с предвиђеном ортографском нормом.</p>	<p>избор хране и пића, воће и поврће, послastiце</p> <p>Одећа и обућа: одевни предмети за одређене прилике (свечана и спортска одећа)</p> <p>Здравље: лекарски преглед и интервенције; најчешће болести</p> <p>Образовање: учење и школске обавезе; излет, екскурзија</p> <p>Природа: домаће и дивље животиње; основни географски појмови, стране света</p> <p>Спорт и игре: спортови и основна спортска опрема</p> <p>Насеља, саобраћај и јавни објекти: делови града; на путу до школе, учесници у саобраћају; пекара, посластичарница</p> <p>Нетематизована лексика: прилози <i>близу, далеко, синоћ, јутрос, вечерас</i>, упитне речи <i>како</i> и <i>какав</i>, речца <i>можда</i></p> <p>Комуникативни модели: давање и тражење информација; захтев; допадање/недопадање; тражење допуштења.</p>	<p>давања и говорења – на нивоу разумевања;</p> <p>Енклитички облик личне заменице у дативу за 1. и 2. лице једнине уз глаголе давања, говорења и допадања; Присвојне заменице за сва три лица једнине и множине; Фреквентни описни придеви за исказивање физичких и карактерних особина и фреквентни прилози за начин; Фреквентне именице са значењем вршиоца радње. Конгруенција именских и придевских речи у наведеним падежним облицима у фреквентним конструкцијама.</p>
---	---	---

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, говор

Година учења **Пета**

Годишњи **74**

фонд часова

<p>ИСХОДИ</p> <p>Након завршене пете године учења, ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ТЕМЕ</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<p>– исприча у 4 до 6 реченица доживљене ситуације и своје планове</p> <p>– учествује у кратком дијалогу о познатим темама</p> <p>– разуме садржај кратког континуираног говореног текста (5 до 6 једноставних реченица) саопштеног</p>	<p>Лично представљање: основне информације о себи – датум рођења; омиљене личне активности</p> <p>Породица и људи у окружењу: занимања чланова породице и људи у окружењу</p> <p>Живот у кући:</p>	<p>Око 150 нових пунозначних и помоћних речи;</p> <p>Сложени глаголски предикат с модалним глаголима: <i>треба ти, смети</i>;</p> <p>Именичке, бројне и прилошке синтагме са значењем количине;</p>

<p>стандардним језиком, изговореног разговетно;</p> <ul style="list-style-type: none"> – чита с разумевањем краћи познат текст писан ћирилицом или латиницом; – издваја експлицитне информације и изводи једноставне закључке на основу прочитаног текста; – напише краћи текст (5–6 реченица) на познату тему, ћирилицом или латиницом, уз очекиване грешке које не утичу на разумевање. 	<p>опис просторија у кући/стану; свакодневне активности у кући; празници</p> <p>Храна и пиће: врсте воћа и поврћа; активности у припремању хране</p> <p>Одећа и обућа: набавка одеће и обуће</p> <p>Здравље: болести и лечење; здравствено стање</p> <p>Образовање: нови школски предмети; зимски и летњи распуст; школски намештај; школски прибор</p> <p>Природа: временске прилике; називи континента и земаља у окружењу</p> <p>Спорт и игре: спортови и спортисти</p> <p>Куповина: цене; плаћање</p> <p>Насеља, саобраћај и јавни објекти: сеоско домаћинство (башта, врт, воћњак); градске улице и тргови; циљ путовања; аутобуска и железничка станица</p>	<p>Именица у дативу у функцији неправог објекта уз глаголе давања и говорења; Енклитички облик акузатива личних заменица у моделу <i>Боли ме...Боли га...</i> Вокатив на примерима особа из непосредног окружења; Компаратив и суперлатив фреквентних придева и прилога; Узрочна реченица с везницима <i>јер</i> и <i>зато што</i>; Временске реченице; Глаголски вид познатих глагола у временским реченицама. Нетематизована лексика: прилози <i>мало, много, пуно, неколико, још</i>, везници <i>док, кад, пре него што, након што, чим, него</i>, упитна реч <i>који</i></p>
--	---	--

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, говор

Година учења **Шеста**
Годишњи 74
фонд часова

<p>ИСХОДИ Након завршене шесте године учења, ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ТЕМЕ</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – постави питања, изда налоге и саопшти информације у вези са свакодневним активностима, људским особинама и поступцима; 	<p>Лично представљање: основне информације о себи – омиљене личне активности</p> <p>Породица и људи у окружењу:</p>	<p>Око 150 пунозначних и помоћних речи; Конгруенција атрибута и именице у усвојеним падежним конструкцијама;</p>

<ul style="list-style-type: none"> – исприча у неколико реченица догађај у којем је учествовао – преприча кратак једноставан наративни текст; – учествује у кратком дијалогу о темама из свакодневног живота, поштујући основна начела вођења разговора; – разуме садржај кратког континуираног говореног текста (до 10 једноставних реченица) саопштеног стандардним језиком, изговореног разговетно; – чита краће текстове са познатом граматиком и углавном познатом лексиком; – пише кратак, једноставан наративни и експозиторни текст (до 10 реченица) уз очекиване грешке које не утичу на разумевање; – пише кратку поруку, честитку, позивницу, обавештење, поштујући језичку и ортографску норму. 	<p>опис чланова породице и људи у окружењу (физичке и психичке карактеристике)</p> <p>Живот у кући: покућство (постељина, посуђе, кућни апарати); уобичајене дневне активности током радне недеље и викенда; празници и прославе у породици</p> <p>Храна и пиће: омиљена храна и пиће; зачини; врсте меса</p> <p>Одећа и обућа: опис одеће и обуће; одржавање одеће и обуће</p> <p>Здравље: активности за очување здравља</p> <p>Образовање: омиљени школски предмети; дан школе; активности на часу и на одмору; основни појмови из биологије</p> <p>Природа: чување природе; географски појмови и називи држава</p> <p>Спорт и игре: спортски реквизити и основна спортска терминологија</p> <p>Куповина: цене; место куповине; плаћање</p> <p>Насеља, саобраћај и јавни објекти: оријентација у простору, начин кретања; делови града; циљ путовања;</p>	<p>Именице женског рода на сугласник – на нивоу разумевања; Присвојни придеви; Посесивни генитив – на нивоу разумевања; Неправи објекат у локативу са предлогом <i>о</i> и акузативу са предлогом <i>за</i>; Изрична реченица уз глаголе говорења и мишљења; Намерна реченица са везником <i>да</i>. Нетематизована лексика: прилози <i>рано, касно, увек, никад, често, ретко, дуго, зими, лети</i>; предлог <i>о, за</i>, везник <i>да</i>, упитна реч <i>чији</i></p>
--	--	--

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, говор

Година учења **Седма**
Годишњи 74
фонд часова

<p style="text-align: center;">ИСХОДИ</p> <p>Након завршене седме године учења, ученик ће бити у стању да:</p>	<p style="text-align: center;">ТЕМЕ</p>	<p style="text-align: center;">САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – исприча догађај, да налоге или саопшти своје намере, жеље и потребе; – пренесе информацију добијену од друге особе; – прати главну идеју у свакодневној комуникацији и повезује узрок и последицу; – разуме уобичајене информације у вези са свакодневним животним потребама и активностима; – разуме суштину кратког континуираног говореног текста са познатом лексичком и граматичком структуром изговореног разговетно; – на основу прочитаног текста са познатом лексичком и граматичком структуром изводи једноставне закључке; – пише кратке и једноставне текстове у вези са предвиђеним темама и садржајима, уз очекиване грешке које не утичу на разумевање. – попуни краћи формулар. 	<p>Лично представљање: основне информације о себи – национална или етничка припадност</p> <p>Породица и људи: односи међу члановима породице и пријатељима</p> <p>Живот у кући: опис простора у којем се проводи највише времена – његово одржавање и уређење</p> <p>Храна и пиће: храна биљног и животињског порекла</p> <p>Одећа и обућа: материјали од којих се прави одећа и обућа; облачење младих</p> <p>Здравље: здрав начин живота</p> <p>Образовање: специјализоване учионице; писмени задаци, контролни задаци; основни појмови из математике и физике</p> <p>Природа: разноврсност биљног и животињског света; описивање временских прилика</p> <p>Спорт: тимски и индивидуални спортови, познати спортисти</p> <p>Куповина: куповина у тржним центрима</p> <p>Насеља, саобраћај, јавни и услужни објекти: значајни грађевински објекти – културноисторијски споменици; позориште, биоскоп</p> <p>Култура, уметност, медији: филм и телевизија; основни музички инструменти, концерт</p>	<p>Око 150 нових пунозначних и помоћних речи;</p> <p>Именице у генитиву с предлозима <i>са, из, око, између, поред, код</i>;</p> <p>Конгруенција атрибута и именице у роду, броју и падежу;</p> <p>Најфреквентније збирне именице изведене суфиксом - <i>је</i>;</p> <p>Етници (за потребе представљања себе и људи из своје околине);</p> <p>Градивни придеви;</p> <p>Односне реченице - уопштено;</p> <p>Потенцијал у моделима типа <i>Ја бих један сок... Ми бисмо дошли у 5.</i></p> <p>Директни и индиректни говор (изричне и зависноупитне реченице, на нивоу свакодневне комуникације).</p> <p>Нетематизована лексика: <i>везник који</i></p>

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, говор

ИСХОДИ Након завршене осме године учења, ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – у неколико континуираних реченица опише себе, своја психолошка стања и расположења, као и људи око себе; исприча неки догађај; – адекватно користи комуникативне моделе за најчешће говорне чинове; – једноставним исказима износи своје мишљење и брани своје ставове; – разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са)говорника о блиским и познатим темама, уживо или у медијима; – нормалним темпом чита и разуме лексички и граматички познат текст писан ћирилицом или латиницом, а појединачне непознате речи одређује на основу контекста; – разуме једноставна упутства која се тичу оријентације у простору, употребе апарата, правила игре... – пише кратак текст о себи, другим личностима и важним догађајима из окружења, у складу са ортографском нормом на задате теме и организује их у смисаоне целине. 	<p>Лично представљање: основне информације о себи – кратка биографија</p> <p>Породица и људи: људске врлине и мане</p> <p>Живот у кући: одржавање стамбеног простора (кречење, поправке); планирање и организација послова и обавеза у кући; породична окупљања</p> <p>Храна и пиће: припремање хране; здраве навике у исхрани</p> <p>Одећа и обућа: естетска компонента изгледа, накит и модни детаљи</p> <p>Здравље: адолесценција, опасности од болести зависности</p> <p>Образовање: могућности даљег школовања, врсте средњих школа, занимања; основни појмови из хемије</p> <p>Природа: екологија, заштита природе</p> <p>Спорт: актуелне и традиционалне спортске манифестације; понашање на спортским манифестацијама</p> <p>Куповина: куповина у специјализованим продавницама (продавница спортске опреме, књижара...)</p>	<p>Око 150 нових пунозначних и помоћних речи;</p> <p>Футур II и потенцијал у кондиционалним реченицама са везницима <i>ако</i> и <i>кад</i>;</p> <p>Футур II у временској реченици са везником <i>док</i> и <i>кад</i>.</p> <p>Обезличене реченице за исказивање свакодневних потреба.</p> <p>Рефлексивни пасив – на нивоу разумевања.</p> <p>Нетематизована лексика: везник <i>ако</i></p>

	<p>Насеља саобраћај, јавни и услужни објекти: културноисторијски споменици; коришћење јавног превоза, понашање у саобраћају; музеј, галерија</p> <p>Култура, уметност, медији: позоришна представа; интернет и друштвене мреже</p>	
--	--	--

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, говор

Година учења **Девета**
Годишњи **74**
фонд часова

ИСХОДИ Након завршене девете године учења, ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – учествује у свакодневној комуникацији користећи једноставније реченице; – исказује и образлаже уопштено своје намере и планове; – издаје налоге уобичајене у свакодневној комуникацији; – преноси својим речима информације добијене од других особа; – разуме суштину јасно изговореног текста о стварима, особама и активностима из свакодневног живота; – чита и већим делом разуме краће стручне текстове из области свог интересовања; – пише кратке континуиране текстове на задату тему из учениковог интересовања или блиског окружења, у складу са ортографском нормом. 	<p>Лично представљање: основне информације о себи – узраст, место становања, досадашње образовање, основна документа</p> <p>Породица и људи у окружењу: подаци о члановим породице и пријатељима</p> <p>Живот у кући: опис животног простора (кућа/стан)</p> <p>Храна и пиће: навике у исхрани у контексту културолошких разлика</p> <p>Одећа и обућа: одећа и обућа за различите прилике; материјали од којих се прави одећа и обућа</p> <p>Здравље: болести и лечење</p> <p>Образовање: нови наставни предмети, учење и оцењивање, професори</p> <p>Природа:</p>	<p>Око 150 нових пунозначних и помоћних речи укључујући и основне појмове из школских предмета;</p> <p>Презент, перфекат, футур I, императив, потенцијал и футур II – систематизација глаголских облика; Глаголски вид – разликовање свршених и несвршених глагола (неопходних у свакодневној комуникацији) – разликовање именоване од обављене радње, творба перфективних глагола (најфреквентнији префикси); Конгруенција атрибута са именицама женског рода на сугласник;</p> <p>Датив у функцији логичког субјекта (именице и заменице); Кондиционалне реченице са везником <i>да</i>;</p> <p>Рефлексивни и партиципски пасив.</p>

	<p>жива и нежива природа у окружењу; сналажење у простору</p> <p>Спорт и игре: тимски и индивидуални спортови, познати спортисти</p> <p>Куповина: куповина и начини плаћања</p> <p>Насеља, саобраћај и јавни објекти: градски и међуградски превоз</p> <p>Култура, уметност, медији: значајни догађаји и личности из културне прошлости; врсте медија и медијски садржаји; интернет и друштвене мреже</p>	
--	---	--

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, говор

Година учења **Десета**
Годишњи 74
фонд часова

<p>ИСХОДИ</p> <p>Након завршене десете године учења, ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ТЕМЕ</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – иницира и одржава разговор са вршњацима и особама из окружења на блиске и познате теме; – усмено преприча садржај онога што је видео, чуо или прочитао из различитих домена општег информисања; – разуме основни садржај информативних и документарних емисија; – разуме суштину краћих стручних текстова; – укратко опише своја и туђа осећања, расположења и психофизичка стања; – попуњава различите типове формулара. 	<p>Лично представљање: основне информације о себи – физички изглед; лична интросовања</p> <p>Породица и људи у окружењу: обавезе и навике чланова породице</p> <p>Живот у кући: послови и обавезе у кући; млади и слободно време</p> <p>Храна и пиће: припремање хране</p> <p>Одећа и обућа: омиљена гардероба и обућа</p> <p>Здравље: здравствено стање, лична искуства</p> <p>Образовање: основна стручна терминологија наставних предмета примарних за струку ученика</p> <p>Природа:</p>	<p>Око 150 нових пунозначних и помоћних речи, укључујући и основне појмове из школских предмета;</p> <p>Глаголски вид – разликовање једнократне од понављане радње (код глагола неопходних у свакодневној комуникацији) – творба имперфективних глагола;</p> <p>Збирни бројеви и бројне именице;</p> <p>Конгруенција са збирним бројевима и бројним именицама у реченици – на нивоу разумевања;</p> <p>Концесивне реченице са везницима <i>иако</i> и <i>мада</i>;</p> <p>Односне реченице са везницима <i>који</i> и <i>чији</i> у зависним падежима;</p> <p>Исказивање узрока предлошко-падежним конструкцијама и зависном узрочном реченицом.</p>

	<p>карактеристике и занимљивости појединих регија</p> <p>Спорт и игре: спортске манифестације и понашање на спортским манифестацијама</p> <p>Куповина: свакодневна и повремена куповина, штедња</p> <p>Насеља, саобраћај и јавни објекти: врсте и начини путовања; места за забаву</p> <p>Култура, уметност, медији: уметничка дела и споменици културе; праћење медија; интернет и друштвене мреже – предности и мане</p>	
--	--	--

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, говор

Година учења **Једанаеста**
Годишњи 74
фонд часова

<p>ИСХОДИ</p> <p>Након завршене једанаесте године учења, ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ТЕМЕ</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – у разговору исказује и образлаже своје поступке и мишљење и критички анализира поступке и мишљења других; – разуме основни садржај стручних емисија из домена личног интересовања; – чита и разуме суштину информативних текстова; – пише извештаје на теме из различитих школских предмета користећи информације добијене из више извора; – прави белешке на основу слушаног текста. 	<p>Лично представљање: основне информације о себи – карактерне и емотивне особине</p> <p>Породица и људи у окружењу: порекло, преци</p> <p>Живот у кући: живот у кући и живот у стану – предности и недостаци</p> <p>Храна и пиће: исхрана и здравље; дијета</p> <p>Одећа и обућа: куповина и одржавање одеће и обуће</p> <p>Здравље: чување здравља, опасности од болести зависности</p> <p>Образовање: основна стручна терминологија наставних предмета примарних за струку ученика</p>	<p>Око 105 нових пунозначних и помоћних речи укључујући и основне појмове из школских предмета;</p> <p>Систематизација неличних именичких заменица (значење и промена);</p> <p>Исказивање временског односа предлошко-падежним конструкцијама и зависним реченицама с везницима <i>кад, док, чим, пре него што, након што</i>;</p> <p>Глаголски прилог садашњи у примерима уобичајеним у свакодневној комуникацији;</p> <p>Глаголски прилог прошли – на нивоу разумевања.</p>

	<p>Природа: проблеми загађивања природе</p> <p>Куповина: куповина путем интернета</p> <p>Насеља, саобраћај и јавни објекти: јавни објекти у окружењу и запослени у њима</p> <p>Култура, уметност, медији: значајне културно-уметничке манифестације у окружењу; медији у функцији образовања; коришћење интернета</p>	
--	---	--

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, говор

Година учења **Дванаеста**
Годишњи **74**
фонд часова

ИСХОДИ Након завршене једанаесте године учења, ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – говори уз унапред припремљену презентацију на задату тему; – интерпретира основни садржај предавања из струке; – разуме основни смисао и главне информације у аутентичном разговору два или више (са)говорника, уколико се говори разговетно и умереним темпом; – прикупља информације из линеарних и нелинеарних текстова; – чита с разумевањем, уз помоћ речника, стручне, информативне и текстове писане административним стилем; – пише основне информације о себи у форми биографије и краће текстове административног стила (молба, жалба, захтев...). 	<p>Лично представљање: основне информације о себи – писање CV-ја</p> <p>Породица и људи у окружењу: решавање конфликта у породици и међу пријатељима</p> <p>Живот у кући: пожељан простор за живот</p> <p>Храна и пиће: традиција у исхрани, национална јела</p> <p>Одећа и обућа: одевање младих, мода</p> <p>Здравље: конвенционално и алтернативно лечење</p> <p>Образовање: основна стручна терминологија наставних предмета примарних за струку ученика; могућности даљег школовања</p> <p>Природа: очување и неговање природе у окружењу</p>	<p>Око 150 нових пунозначних и помоћних речи укључујући и основне појмове из школских предмета;</p> <p>Употреба наглашених и ненаглашених облика личних заменица - систематизација;</p> <p>Типичан распоред енклитика у простој реченици – систематизација;</p> <p>Аорист у примерима уобичајеним у свакодневной комуникацији;</p> <p>Конгруенција са личном заменицом Ви у учтивом обраћању женској особи;</p> <p>Деклинација синтагме са именом и презименом мушке и женске особе.</p>

	<p>Спорт и игре: професионално и рекреативно бављење спортом</p> <p>Куповина: однос према куповини</p> <p>Насеља, саобраћај и јавни објекти: администрација и лична документа</p> <p>Култура, уметност, медији: међукултуралност и њен значај; злоупотреба интернета</p>	
--	--	--

Кључни појмови садржаја: српски као страни језик, слушање, разумевање, писање, говор

МЕТОДИЧКО-ДИДАКТИЧКО УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

I. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Планирање наставе и учења треба спроводити у складу са контекстом у коме се примењује програм за српски као страни језик, при чему наставник узима у обзир: карактеристике одељења односно групе ученика који уче српски језик, као што су узраст, ниво владања српским језиком и потребе због којих уче српски језик; дидактичке материјале које ће користити; техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже.

Глобални план и оперативни планови усклађују се са предвиђеним фондом часова на годишњем и месечном нивоу на датом нивоу знања (тј. у датој години учења). Поред часова обраде, потребно је предвидети довољан број часова увежбавања и утврђивања знања, као и часове проверавања.

Припрема за час (за реализацију појединачне наставне јединице) подразумева и прилагођавање свих елемената часа ученицима (припрема за час представља припрему конкретног наставника за рад са конкретном групом ученика у конкретним условима). Полазећи од исхода (у четири вештине владања језиком) и садржаја и тематских јединица (граматика, лексика, комуникативне ситуације), наставник припрема дидактичка средства; предвиђа облике рада (фронтални и индивидуални рад, рад у групи, малој групи, пару), као и динамику у примени наставних метода; осмишљава активности и временски их одређује, при чему се за сваку активност зна циљ. Поред вербалних метода, треба планирати и разноврсност метода самосталних ученичких радова у којима се реализују мануелне активности (нпр. израда панона, презентација, зидних новина, постера за учионицу или родитеље и сл.), као и сарадничко (вршњачко) учење.

Наставник економично распоређује расположиво време, водећи рачуна о томе да теоријску страну обраде градива сведе на меру која обезбеђује његову практичну примену. Већи део времена треба одвојити за увежбавање предвиђених садржаја путем разноврсних граматичких, лексичких и комуникативних вежби, а потребно је, периодично, организовати и посебне часове обнављања и систематизације градива. Граматичке и лексичке вештине треба да се граде пажљиво, доследно и систематски, холистичким приступом, а ученици да се баве конкретним темама, ситуацијама и искуствима.

Приликом планирања рада на појединим часовима, наставник води рачуна о начелу индивидуализације и диференцијације. На свим нивоима наставу треба диференцирати, учинити је примереном различитим групама ученика. Треба омогућити распон садржаја од обавезног за све ученике, до оног који задовољава потребе и могућности ученика већих способности и интересовања. Такође, напредак и процену постигнућа ученика треба пратити континуирано и с обзиром на напредак ученика, прилагођавати, мењати методе.

Настава страног језика је специфична у односу на већину других школских предмета јер **способност употребе језика првенствено представља створену навику, стечену вештину, док је знање (у смислу свесног познавања правила функционисања језичких елемената) у другом плану.** Такве карактеристике овог предмета упућују на то да се трајност вештине употребе језика у највећој мери постиже вежбањем. Највећи део расположивог времена треба искористити за различите типове вежбања, док се за објашњење одваја онолико времена колико је неопходно да се нека појава уочи и разуме. Због тога је препорука да се циљ развијања компетенције за учење српског као страног језика темељи на задацима кроз интеракцију, да ученици комуницирају („делују“) на основу садржаја у контексту „аутентичних“ ситуација или задатака где комуникативни успех има већу важност од формалне тачности. Такође, ради успешног планирања и организовања поучавања и учења потребно је да наставници упознају социјално-културолошка обележја земље и средине из које ученик долази.

Циљ је и омогућити ученицима да се баве језичком и културном разноликошћу, те да стекну интеркултуралне вештине које ће их оснажити да се на одговарајући начин крећу у интеркултуралним контекстима развијајући толеранцију, прихватајући различитости и доприносећи саживоту. Друштвено-културно знање у комбинацији са интеркултуралном и функционалном комуникацијском компетенцијом омогућиће ученицима иницирање и успешно управљање боравком у Србији, како у контексту образовања, тако и у контексту професионалне оријентације ученика, односно њиховог приватног живота.

II. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Учење језика усмерено ка исходима као резултат даје развијање језичких компетенција. Овај сложени процес наставе и учења утемељен је на принципу примене комуникативне методе која је неприкосновена у настави приликом сусрета са сваким страним језиком па и српским. Кроз разноврсне комуникативне ситуације ученик поступно, уз поштовање начела од једноставнијега према сложеном, усваја и стиче све четири језичке вештине: слушање, разумевање, писање, говор. С обзиром на то да се исходи остварују преко језичких вештина, важно је да се оне у настави страних језика перманентно и истовремено увежбавају. **Обрада граматичких јединица се не сме искључити из наставног процеса с тим што је фокус стављен на функционалну граматiku, односно, на применљива граматичка знања која се уз примену комуникативне методе на часу интуитивно усавршавају.** Дакле, ученик страног порекла се оспособљава за праћење и разумевање садржаја изговорених на српском језику, затим, за писање и читање текстова на српском језику, али и да може говорити на српском језику о одређеној теми.

Распон развоја језичких вештина и граматичких садржаја се током учења српског као страног шири и развија по принципу развојне спирале, тј. са сваким новим нивоом, ученик се оспособљава да комуницира на српском као страном језику у све захтевнијим комуникативним ситуацијама и језичким задацима. Програмски садржај наведен у табеларном приказу, наставнику прецизно указује на ком нивоу поменуте језичке вештине треба развити након сваке године учења српског као страног. Осим тога, у јасном прегледу тема које комуникативним приступом треба оживети на часу, експлицира се и које конкретне граматичке садржаје ученик треба да усвоји на задатом нивоу. На тај начин, наставник може да планира и реализује наставу комбинујући исходе учења, граматичке садржаје и теме у целисходну наставну целину.

Такође, од огромне је важности да се наставник придржава и следећих постулата:

- српски језик као страни на часу се усваја у подстицајном и занимљивом наставном контексту који изазива интересовање и позитивно расположење ученика;

- наставник се у креирању комуникативних ситуација за учење српског као страног ослања на ученичке преференције;
- наставник свој говор (темпо, интонацију и избор лексике) на часу прилагођава узрасту и знањима ученика;
- наставник проверава разумевање културолошки условљених садржаја на часу (у случају да тема часа захтева обавештеног ученика, даје додатна објашњења из области друштвено-историјских, етичких и културолошких чињеница);
- наставник инсистира на разумевању значења језичке поруке;
- **параметри за оцењивање и вредновање постигнућа ученика страног порекла у области српског језика се разликују од оних који важе за изворног говорника;**
- наставник креира ситуације учења српског језика као страног у социјалној интеракцији ученика примењујући групни, рад у пару или индивидуални облик рада у непосредном наставном процесу у учионици или ван ње када ученици добијају задатак да истражују нове језичке изворе (интернет, дечји часописи, проспекти и аудио материјал) или решавају задатке у реалним или виртуелним условима са задатим контекстом, поступцима и циљем; тиме се унапређује квалитет наставног рада, повећава се обим језичког материјала, а комуникација на српском постаје све квалитетнија;
- наставник организује наставу почетног читања и писања по комплексном методу (усвајање целе речи, а не изолованих слова/гласова) или по методи групне обраде слова, штампаних и писаних, ћириличног и латиничног писма;
- наставник примењује индуктивно-дедуктивни приступ усвајања граматичких садржаја кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом познавања српског језика (на самом почетку чак и без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту).

Приликом остваривања програма наставе и учења Српског као страног језика, од користи могу бити следеће препоруке за реализацију комуникативног приступа у настави:

- користити циљано и осмишљено учествовање ученика у говорним чинovima за усвајање језичког садржаја;
- приступити наставном програму као динамичној, заједнички припремљеној листи задатака и активности;
- мотивисати ученике за прихватање нових културолошких идеја и ставова;
- ученике сагледати као одговорне, креативне, активне учеснике у друштвеном чину;
- иако уџбеници за учење српског као страног представљају квалитетан извор активности, у току реализације наставне јединице важно је унети и додатне аутентичне материјале (рекламни материјал и рачуне из продавнице, етикете, улазнице, карте, часописе...);
- настава се изводи у учионици, али каткад и изван ње; распоред клупа и столица у учионици прилагођавати потребама наставе из дана у дан, зависно од облика рада на часу;
- најважније методичке радње у савременој настави јесу истраживачки задаци којима се може остварити корелација са другим предметима;
- примена пројект методе у настави подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад;
- за богаћење ученичког речника српског као страног језика ослањати се на текстове са већ познатом граматичком струкуром и обрнуто (граматика се учи на разумљивом тексту, а нове речи у разумљивим граматичким конструкцијама).

УНАПРЕЂИВАЊЕ И УВЕЖБАВАЊЕ ЈЕЗИЧКИХ ВЕШТИНА

Слушање и разумевање

Важно је да ученик усвоји фонолошки систем српског језика, а потом и лексичке јединице, као и веће смисаоне целине (синтагме и реченице) српског језика.

Зависно од узраста и когнитивних способности ученика, вештина слушања и разумевања условљена је и особинама његовог матерњег језика (посебно фонетског склопа) што може утицати на квалитет аудитивне перцепције, тј. рецепције одређених фонема српског језика. С тим у вези, прогресија успеха на пољу ове језичке активности у оквиру програма одвија се на више равни, као што су:

- допуна говора визуелним елементима (разумевање ће бити олакшано уколико је говор пропраћен визуелним елементима – гестом, мимиком, сликама, схемама);
- дужина изговореног текста и темпо говора морају бити прилагођени нивоу познавања српског језика;
- нужна је правилна и јасна артикулација гласова и речи;
- понављати сложенији говорни садржај онолико пута колико је потребно да га ученик разуме и усвоји;
- говорити о тематици која је разумљива и/или позната ученику.

Језичке вештине слушања и разумевања се могу подстицати игром која захтева физички одговор ученика на изговорену реч (нпр. може се организовати игра да сви ученици реагују правилно на инструкцију наставника: *устани – седи – чучни, подигни леву руку – десну руку, стој на левој ноzi – на десној ноzi* и сл).

Укључивати у наставу мултимедијална или бар аудио средства за репродукцију гласа (звучне записе) приликом вежби слушања. Користити се демонстративном методом у случају када ученик не зна ни мало или зна врло мало српски језик. Давати им такве задатке у којима могу: повезивати смисао (садржај) са текстом, бирају (подвлаче) тачне и нетачне одговоре, уместо непознатих речи убацити сличице, бројевима означавати хронолошки низ (редослед) догађаја.

Звучни материјал (озвучене текстове) повезивати са илустрацијом и текстом, а наслове повезивати са текстом или сликовном представом. Такође, звучни материјал треба пажљиво слушати, по потреби и више пута (недовољно јасна места преслушати) и инсистирати на понављању онога што су ученици чули и разумели (лексеми и синтагме).

Корелација са музиком и игром, увођење музичких тачака у наставу српског као страног језика, учење језика ће учинити живим, занимљивим, а научене језичке форме (лексика и граматика) остаће у трајном сећању.

Читање

Настава читања у нераскидивој је вези са наставом писања те се ове две вештине остварују у прожимању и наставном паралелизму повезивања гласовног система и њихових графичких знакова због фонетске природе наших писама. За најмлађе ученике добро је организовати предбукварску наставу ради детаљније перцепције гласова српског језика и њихове позиције у речима, а након овладавања српским писмом, треба предвидети и тзв. послебукварски период када се интензивира активност читања на часу и код куће.

Текстове за читање по закону прогресије обимом и садржајем нужно је прилагодити нивоу знања српског језика, као и поћи од тога зна ли ученик да чита и које писмо. Истовремено, приликом избора књижевних или некњижевних текстова за читање ваља водити рачуна о томе да **текст мора бити прилагођен интересовању, полу, узрасту ученика и намени. Књижевне текстове неопходно је адаптирати у складу са језичким компетенцијама ученика.** На самом почетку овладавања овом вештином прибегава се методи шчитавања чијим се увежбавањем и понављањем ученик оспособљава за читање. Ова вештина се мора развијати континуирано током свих нивоа учења српског језика па и обрада сваке нове лекције подразумева поновљена читања текста, учење нових речи, превођење текста и разговор о њему. Суштина ове радње води ка усавршавању технике течног, тачног, избалансираног читања са разумевањем.

Писање

Вештина писања подразумева познавање писма (ћирилице и латинице) српског језика и способност изражавања мисли и осећања графичким путем. Настава писања је паралелна са наставом читања те се ученици истовремено оспособљавају за читање и писање српских писама. Писана продукција подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука (из медија, књижевних и уметничких текстова итд.), води белешке, сачини презентације и слично.

Тежина задатака у вези са писаном продукцијом зависи од следећих чинилаца: познавања писма, лексике и нивоа комуникативне компетенције, капацитета когнитивне обраде, мотивације, способности преношења поруке у кохерентне и повезане целине текста.

За најмлађе ученике ваља организовати и предбукварску наставу у којој се успоставља чвршћа веза између појмова: гласа, речи и реченице, с једне, и моторичких активности руке која се припрема за писање графема, с друге стране. Након наставе читања и писања следи тзв. послербукварски период када се акценат ставља на вежбе преписивања текстова и диктате – дакле, интензивира се вештина писања (паралелно са читањем) на часу и код куће.

За налог самосталног осмишљавања писаних састава треба водити рачуна о избору теме за писање, врсти и дужини текста, богаћењу учениковог речника, овладавањем граматичким системом српског језика, упознавањем са ортографијом српског језика.

Када је реч о писменом изражавању, у настави почетног писања задаци су мање захтевни те се дају налози за повезивање гласова и групе слова (нпр. замењивање слике речима или повезивање текста са илустрацијом, допуњавање реченице речју која је изостављена, допуњавање низа речи речју која недостаје и обрнуто, конструисање реченице од задатих усвојених речи, решавање укршних речи и осмосмерке и сл.).

Диктат је незаобилазна вежба за проверу вештине писања и писмености. Обим и тежина текста на диктату сразмерна је нивоу учења српског језика као језика окружења.

Празнике искористити за увежбавање писања честитки и разгледница.

Писање текстова је захтеван задатак који има важно место у настави српског као страног језика, а тема и дужина текста биће сразмерни нивоу владања српским језиком. Писање текстова врши се или уз упутство наставника или ученик самостално конструише и пише везани текст.

Говор

Говор представља најкомплекснију језичку вештину која подразумева повезивање низа речи у смислену целину, те је за њу неопходно владање основама граматичког система и фондом изабране лексике српског језика (тим пре јер је граматика српског језика веома сложена). **Стога се у процесу усвајања српског као страног језика, како у писању, тако и у говору ученика, толеришу граматичке или лексичке грешке па се оне коригују на деликатан начин уз похвалу и охрабрење ученика за уложени труд.** Важно је да ученик конструише исказ и пренесе информацију. У наредним етапама говор ваља усавршавати и експлицитније указивати на начињене граматичке грешке. Ученицима треба пружити подршку током говорне активности путем постављања потпитања или помагањем око избора речи.

Говор се непрестано мора остваривати на часу и усавршавати у континуитету. У томе помаже примена **комуникативне методе** на часу. Осим препричавања текста и разговора о њему, говорне активности на часу могу бити организоване у форми дијалога и монолога. Дијалог или конверзација на часу може бити подстакнута неком занимљивом темом или инсценираним дијалогом из стварног живота као што је: интервју, разговор телефоном, разговор на рецепцији хотела, разговор са конобаром у ресторану, са доктором у ординацији и сл. Што се тиче монолошких говорних форми, могу се организовати говорне вежбе описивања, причања, извештавања, дебатована и сл.

Уз вештину говора, ученик треба прогресивно да развија и усавршава и друге комуникативне компетенције и то:

- дискурзивну (према врсти дискурса),
- референцијалну (према теми о којој се говори) и
- социокултурну (у вези са језичком етикецијом и формама учтивог обраћања, тј. различитим начинима формулисања одређених говорних чинова у складу са социолингвистичким контекстом и др.).

Грамматичка знања

Окосницу наставе граматике чине: изучавање граматичких појава, усвајање структуре граматичког система и његових подсистема, овладавање граматичким појмовима, примена граматичких знања у говору и писању као допринос изграђивању и унапређивању културе говора. У настави српског као страног треба посебно неговати функционално граматичко знање (изграђивати функционалну граматiku). Треба тежити стицању рецептивног и продуктивног граматичког знања и континуирано усавршавати граматичке компетенције кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говор и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима, стандардима и исходима наставе страних језика. У што већој мери треба наглашавати на часу оне граматичке категорије које су типичне и неопходне за свакодневни говор и комуникацију, и то кроз разноврсне моделе, применом основних правила и њиховим комбиновањем.

Сваки виши језички ниво у основи подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа, па је сваки нови ниво надоградња већ постојећих знања (систем развојне спирале). Ваља нарочито потенцирати и увежбавати оне граматичке структуре које су најтеже ученицима за разумевање и прихватање. Дакле, наставу граматике прилагодити динамици постигнућа ученика, као и потребама наставног контекста.

Функционална граматика подразумева да су стечена граматичка знања на часу употребљива у свакодневној комуникацији ван часа, тј. да их ученик с лакоћом користи приликом комуникације на

српском језику у разноврсним друштвено-језичким ситуацијама. **Није потребно да ученик зна граматичке дефиниције које није способен да примени.** Функционална граматика је укључена у садржаје сваког наставног часа и остварује се: 1. експлицитно – издвајањем и обрадом граматичких садржаја и 2. имплицитно – кроз процес обраде нове наставне јединице.

Грамматичке компетенције српског као страног језика треба развијати путем разноврсних задатака којима се подстиче свесна активност и избегава монотонија у раду. На почетку ће ови задаци подразумевати одговарање на једноставна питања у вези са текстом тако што ће подвлачити тачне/нетачне тврдње; то могу бити и задаци вишеструког избора – од понуђених могућности заокружити тачан одговор, задаци повезивања (спајања) смислених парова речи. Грамматички захтеви временом ће бити све тежи па ће налог захтевати осмишљавање и писање реченица са сложенијом граматичком структуром, реконструкцију реченица пребацивањем из једног облика у други (нпр. реченицу из презента пребацити у перфекат и сл.).

Препоруке за извођење наставних активности

Препоручује се динамична структура часова Српског као страног језика, што подразумева ангажовање свих расположивих ресурса за учење језика, комбиновање више облика рада у току часа, различитих наставних метода и средстава. Етапе часа би требало да се смењују у секвенцама 10–15 минута (у зависности од активности). Динамичност часа се остварује разноврсношћу функционалних поступања у процесу учења језика. Ове методичке радње треба да буду унапред припремљене и не треба их искључиво везивати за обраду једне наставне јединице, већ их треба употпунити креативним активностима, као што су: пантомима, игра улога, симулација животних комуникација и активности у вези са искуством ученика.

Потребно је примењивати и комбиновати више облика рада на једном часу: групни, рад у паровима, индивидуални и фронтални (он не сме доминирати).

Активности треба ускладити са узрастом, полом и интересовањем ученика. Било да су то логичке, тј. игре интелигенције, или игре такмичарског карактера, важно је да буду методички обликоване у правцу остваривања очекиваних исхода часа.

На часу треба упослити и руке, тј. увести мануелне активности у вези са презентовањем одређених језичких или културних садржаја: исцртавање плаката, уређивање паноа, новина, израде постера, израде накита или ручних радова који дочаравају једну културу (српску и културу земље одакле ученик долази). У тимском раду међусобно комуницирајући на српском језику, језик се усваја интуитивно, а нове речи и термини на српском се лакше разумеју и дуже памте.

Пожељно је примењивати игре пантомиме, тј. „превођење“ исказа у гест и покрет, тј. претварање покрета и геста у реч или исказ. Осмислити и сличне игре комуникације. Логичке игре у функцији учења језика могу подразумевати класирање, упоређивање и контрастирање значења лексике или исказа (по количини, облику, боји, годишњим добима, компарације, уочавање сличности или супротности, разлике, „волим/не волим“ и сл.). На овај начин се примењује систем учења откривањем у наставним ситуацијама у којима ученици самосталним активним ангажовањем или у групној интеракцији решавају језичке задатке, откривајући решења логичким путем. Ученике треба ангажовати да заједно осмисле и праве програм школске или празничне приредбе (новогодишње, светосавске, ускршње и сл.). Увежбавање конференсе је сложена говорна активност која је у исто време динамична и незаборавна на часу, а доприноси развоју језичких компетенција код ученика страног порекла који буду у улози водитеља.

Имагинација је средство које може бити примењено на часу у циљу подстицања говорног стваралаштва и интеракције на српском као страном језику. Пожељно је организовати заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (нпр. планирање различитих активности, писање извештаја/дневника са путовања, прављење рекламних плаката, осмишљавање програма приредбе или неке друге манифестације).

На часу се може организовати дискусија, дебата и други начини рада који подстиче развијање способности аргументације.

За проверу и систематизацију знања може се користити „квиз“ којим се елиминише трема и језичка анксиозност, а повећава концентрација и мотивација ученика да у атмосфери здраве конкуренције покажу што боље резултате у познавању српског језика.

III. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

У настави Српског као страног језика, праћење и вредновање наставе и учења има одређене специфичности на основу којих се, у неким сегментима, разликује од праћења и вредновања у другим школским предметима. Будући да ови ученици долазе у нову средину током читаве школске године, почетно процењивање њихових компетенција потребно је вршити индивидуално, пре него што се укључе у наставу на одређеном нивоу. Дакле, по доласку у нову средину потребно је одредити ниво владања српским језиком сваког појединачног ученика. Претпоставка је да већина ученика који започињу или настављају своје школовање у Републици Србији не владају српским језиком ни на основном нивоу. Треба имати у виду да су поједини ученици боравили у Републици Србији, те да су спонтано, у окружењу, усвојили неке елементе српског језика. **Важан задатак наставника јесте да за сваког ученика на самом почетку утврди да ли, и у којој мери влада српским језиком.**

Иницијална процена знања језика обавља се тестирањем или разговором. Ове активности спроводи наставник на основу евалуационог материјала урађеног према стандардима, исходима и садржају Програма наставе и учења за Српски као страни језик на нивоу Републике Србије. Добијени резултати (јасно бодовно „описани“) одређују тренутну језичку компетенцију ученика, на основу које је могуће укључити ученика у одговарајући образовни циклус.

Наставник континуирано прати индивидуално напредовање сваког ученика. Континуирано праћење развоја и напредовања ученика омогућава увид у степен развијености компетенција у појединим фазама учења и усмерава даљи рад наставника и ученика. Током процеса наставе и учења, наставник систематски прикупља податке о постигнућима ученика. Праћење развоја и напредовања ученика у достизању исхода и стандарда постигнућа, као и напредовање у развијању компетенција у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем. Формативно оцењивање је оцењивање које се врши у току наставног процеса с функцијом прикупљања информација о напредовању ученика и даљем креирању процеса наставе. Оно је показатељ напредовања ученика током наставног процеса. Редовним праћењем постигнућа ученика, наставник добија повратне информације и о свом раду и о раду ученика. На основу тих података модификује начин свога рада, а ученике благовремено информисе о њиховој ефикасности у процесу учења и даје им смернице и препоруке за даље напредовање. Сумативним (финалним) оцењивањем вреднује се постигнуће ученика на крају програмске целине. Њиме се утврђује у којој је мери ученик постигао постављене циљеве, оно је показатељ стечене компетенције на основном, средњем или напредном нивоу стандарда.

Важно је разумети да је оствареност стандарда само један од елемената вредновања постигнућа и оцењивања. Поред остварености стандарда постигнућа, достизања исхода и степена развијености

компетенција, у обзир се узимају ангажовање ученика и његово напредовање у односу на претходни период. Наставник вреднује активност ученика у настави, његов одговоран однос према постављеним задацима, сарадњу с другима, интересовање и спремност за учење и напредовање. Праћењем напредовања сваког ученика у односу на претходни период уважавају се индивидуалне разлике. То значи да се оцена формира на основу више критеријума.

Оцењивањем и вредновањем треба да се обезбеди напредовање ученика у остваривању исхода, као и квалитет и ефикасност наставе. Сврха оцењивања треба да буде и јачање мотивације за напредовањем код ученика, а не истицање њихових грешака. Елементи који се вреднују су разноврсни и треба да допринесу свеопштој слици о напредовању ученика, јачању њихових комуникативних компетенција, развоју вештина и способности неопходних за даљи рад и образовање. То се постиже оцењивањем различитих елемената као што су језичке вештине (читање, слушање, говор и писање), усвојеност лексичких садржаја и језичких структура, ангажовање и залагање ученика. Приликом оцењивања и вредновања неопходно је да начини провере и оцењивања буду познати ученицима односно усаглашени са техникама, типологијом вежби и врстама активности које су примењиване на редовним часовима, као и начинима на који се вреднују постигнућа. Таква правила и организација процеса вредновања и оцењивања омогућавају позитивну и здраву атмосферу у наставном процесу, као и квалитетне међусобне односе и комуникацију на релацији ученик – наставник, као и ученик – ученик, а уједно помажу ученику да разуме важност и смисленост вредновања и подстичу га на преузимање одговорности за властито планирање и унапређивање процеса учења.

Правилник са стандардима се може наћи и на следећем линку:

<https://zuov.gov.rs/srpski-kao-strani-jezik/>

На седници Школског одбора одржаној 15.9.2023. године усвојен је Анекс школског програма основне школе “Мирослав Антић Мика” Панчево, заведен под бројем 405 од 15.9.2023.год.

Председник Школског одбора:

Јасмина Милановић

Директор:

Драгана Крстић
